

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy.

zespół (fond) 45.

Archiwum Dziaduszyckich

Część I. Rękopisy Biblioteki Poturzyckiej Dzieduszyckich.

183. „Organizacja starozakonnych wyznania mojżeszowego w Królestwie Polskiem zamieszkałych” oraz „Rapport o projekcie organizacji Żydów” 1818. *I poł. XIX w. K. 53.*

Львівська бібліотека
АН УРСР

02

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Гідум. 183

Projekt organizacyi Żydów
w Królestwie Polskiem.

1878.

1818

Organizacja

Wiarokochnych wyznania Mojżeszowego
w Królestwie Polskiem na
miastkach.

Tytuł Wstępny

Urzędownia Ogólne

Artykuł 1^{ty}

Religia Mojżeszowa oparta na Na-
uce i prawdach Starego Testamentu,
zostaje pod opieką i dozorem bezpo-
średnim Króla.

Dozor ten powierzony jest Komisji
Królewskiej Wyznania Religijnych i osu-
dzenia publicznego.

Artykuł 2^{ty}

Wszyscy mieszkańcy Królestwa Nasze-
go Polskiego, wyznający Religia Moj-
żeszowa, bądź pod nadzorem Rabinów
Krajo- lub iney jakiegokolwiek bądź
Szkół Izraelskich, uwazani są na nan-
szych poddanych, i gwarant lo samo oba-
wianiu zadosy czynić wszystkim pon-
winnościom należącym się Bogu, Nam
i Krajo-.

Pod tym samym względem używać będą
praw cywilnych i politycznych, słownie

Do niniejszych Ustaw.

Chrześc. pierwsza

O Religii

Artykuł 1.

Obywanie Obrządków.

Artykuł 3.

Obrządki odbywać się będą wolnie, publicznie pro Bożnicach i Synagogach ten raz Rzymskich lub polnych wydzawców, nych a wnie oddalaku Sakowych w domach na ten koniec gwiazdnacowych.

Artykuł 4.

Rabiny i pod Rabiny odbywać mogą pod domach zwykłe obrządki w czasie urodzin, ślubów, pogrzebów, i innych podobnych wyjątkowych zdarzeniach.

Artykuł 5.

Każdemu wolne jest wnieście do Bożnicy i Synagogi, byle się wniech gwiazdnac na chował.

Artykuł 6.

Ktokolwiek dopuszcza się jakiegż nieważgi lub nieprzywoilego zachowania się w Synagocie. Będzie wniech gwiazdnac, i gwałtem Komissarna miejscowej Policyi, Kłanion, Kłoneg sobie wniech gwiazdnac słownie do praw i przepisów policyjnych postępi.

Artykuł 7.

Tabornione jest wyrażenie Hierarchii Państwa

binow pod ubrabi, Urzędu wymierzania
worekch kar wprawiedmiostekch Religijnych
iako to: klęsen, wyłacen rakan
now porzwania Macy, mizsa koszerne
go, i innych tym podobnych dosgd
wiznanych.

Wszelkie tego rodzaju sledstwa nie by
da, mogly sie odbywac, iak tylko przez
Dyrektora Generalna, stosownie do rozkazu
tu wdey mieme przez Komisyya Q
bragdkow Religijnych i oswiadczenia
publicknego wydanych.

Artykul 8.

Wtem wszystkiem gdyby ktory Izraelc
la wazył sie stosownie do swy wiary
i obragdkow Religijnych wzniecał na
spokojnosci, nawracai, fałszywą naukę
rozstrzasc, lub ser iakich uczynkow pra
ciwnych zasadom ktorym podlega dopra
scie sa naowraz bezdnie skarany i na weter
wanie Prokuratora publicznego podleg
awystrayny oddany dla odebrania kary gran
wem kryminalnym Krolestwa Przepi
sany Polskiego.

Tytul 2.

O Hierarchii Izraelickiej
Rozdział 1.

Organizacja

Artykul 9.

Hierarchia Izraelicka sklada sie

będzie w władzę następujących.

Artykuł 10.

W Mieście Warszawie ustanowiono
będzie Dyrekcya Generalna będąca
środkiem władzy i stosunków.

Artykuł 11.

Poza tego będzie w każdym Należnym
mieście Województwa Dyrekcya pośred-
nicza.

Artykuł 12.

W każdym z nas powiecie postanowio-
nym będzie Rabin i dwóch praen-
tornych którym powierza się doroz-
i komunikacya w okręgu.

Artykuł 13.

Dyrekcya Generalna składać się będzie
z Prekesa, dwóch Rabinów,
dwóch konsyliarzy Swieckich i z Sen-
kretarza.

Artykuł 14.

Skonkom Dyrekcji Generalnej, wy-
ciera i mianuje Rząd na ten koniec
Deputacye z każdego osobna Województwa
o których się mowy powie, przesyłając listy
kandydatów.

Artykuł 15.

Dyrekcye pośrednicze składać się będą z
Prekesa, jednego Rabina, dwóch of-
sesorów i Sekretarza.

Artykuł 16.

Skonkom Dyrekcji pośredniczej prze-
stawieni będą do nominacyi Rządowej przez
Dyrekcya Generalna, wybrani z list Deputa-
cyi Wojewódzkich.

Artykuł 17.

Rabini i Przelozeni po Powiatkach
przedstawieni beda po Nominacji Dyrekcyi
cyi Generalney przez Dyrektora, pochwednicza.

Artykuł 18.

Koncem usporzadzenia listy Kandydatow
karena gmina Lydowska wybierze i upo-
warui dwuch Deputowanych do Sebran
nia sie wmielowie stolecnym Woi-
wodstwa gdzie odlegcie sie ugrozadzenie
na klorym wystapia, do wyboru i nom-
inacji wchlowowiaj Glowon pieciu
kandydatow, do Dyrekcyi Generalney,
to jest Prekesa, dwuch Rabinow, i
dwuch Szadcow Swieckich. Powniek
wystapia, przez powtorne głosowanie
do wyboru i nominacji szlorkow Dykt-
cyi prozedniczej, to jest Prekesa, Rabina
na, i dwuch Szadcow Swieckich.

Artykuł 19.

Skas w klorym odgwaie sie beda u-
grozadzenia gmin Lydowskich, oraz
ugrozadzenia Deputacji w Woiwodstwie,
iako ten spodob, Kradactw, Inowbrakce
i srodki przedsiebraie sie maieca, do
ubraydzenia przywoidego porazdku i spo-
koynowa, udbanowione i utnaczone beda
przez Szko na przedstawienia Kom-
missyji Szkolnych Obrazekow Religij-
nych i oswiscenia publicznego oraz
spraw niewybranych i Policyi.

Artykuł 20.

W karney Deputacji Woiwodackiej men-
tydowac bedzie Komissarz wybrany od Szko-
du z pomizday Wragonich Cywilnych legoz
Woiwodstwa.

Artykuł 21.

W gromadzeniach gminnych przesyłane
będzie najstarszy wiekiem kłosem nasze-
jnie wybierze dwóch Absesorów i Sen-
krelarza.

Artykuł 22.

Nikt nie może być wybrany członkiem
Radnej Dyrekcji w miastach i wsiach, a
kto niema 30 lat skończonych, oraz
nie jest należycie uznanym za dobrego spraw-
nowania się obywatelom, uczciwości i nau-
ki, prock języka hebrajskiego, prowi-
nień umiety cyrylicy i pisać języka pol-
skim, i jeśli będzie może w języku Gof-
syjskim. Ich same warunki radniej
wzagaia się do Rabinów i mceloronych
po Dowiatkach.

Artykuł 23.

Każda gmina będzie miała swego Ran-
bina lub pod Rabinia gminy oznaczone
będą stosownie do ich ludności i oddalen-
nia. W wielkich miastach gminy
składac się będą z dwóch set do czterech
set rodzin w miastach nas mniejs-
szych i na wsiach z stu do dwóch
set rodzin potężnych z miasteczek wie-
szk i ośmi do czterech set rodzin do czterech
set rodzin najwięcej mil kwadratowych anaydu-
iących się.

Artykuł 24.

Jeżeli w przypadku ludności wrolego-
ści będzie do czterech mil kwadratowych
nieznosząca więcej rodzin w gmin-
dostalnim Artykule oznaczonej, na on
czas gmina składac się będzie tylko z tych
rodzin ile się w całym okręgu anayduie.

Artykuł 25.

W tym wszystkim gdzieby miejscowości wymagane

4

Ly takich wyłączeń a przynajmniej w tych
dwóch Artykułach obisłych będą mogły
być robione przez Króla na wniosek
Komisyi Obrzędów Religijnych i
oświecenia publicznego oraz spraw
wewnętrznych i Polityki.

Artykuł 26.

Rabiny i Podrabiny nominowani będą
przez Komisyę wyznani Religijnych i oświecenia publicznego
na przedstawienie Dyrekcyi Generalnej.
Pozostali zaś będą innych
Urzedników potrzebnych do odby-
wania obrzędów nominowani będą
przez Dyrekcyę Generalną na
przedstawienie Dyrekcyi pośredni-
czej.

Artykuł 27.

Warunki podług których Rabini
i pod Rabini wybierani będą mają
brać Instrukcyę dla siebie, oznaczoną
będą przez Komisyę Obrzędów
Religijnych i oświecenia pu-
blicznego na wniosek Dyrekcyi
Generalnej.

Artykuł 28.

Przez Dyrekcyę Generalną będzie
Pokarator Krasnowski przez Monar-
che, nominowany klonej przytomny być
ma na pogodzieniach i nadsadach,
prowizorych, i w jego stawac nad
zachowaniem i wykonywaniem praw,
nie dopuszczac uwłaczania w dyktolu
wielk wladcom Duchownym i Swiecen-
kim w Krolestwie, nianowicie w krajach

nowac, aby Dyrekcya Rabini
lub Kłobokich Egdz nie mieli
nad Starorakonnymi żadney władzy
Cywilney ani kryminalney.

Artykuł 29.

Przy każdej Dyrekcji pośredniczej
będzie: Marszałek, Prokuratoro dwi,
lewoskiego również przez Monarche
mianowany.

Ależ wamemi Altrybucjami i obowiazkami co Prokuratoro alym tylko
wyższkiem ze wympadku trawiepre-
nia, decyzy, powody swoje przez
Prokuratorowi Kłobokskiemu kło-
ren ie nalychmiasz Przdowi przed,
slawi. Oprocz tego Subsylucji beda
pod doktorem bezposrednim Prokan-
ratora do kłobokos rozkarow i Instytucji
si stosowac sie macy.

Artykuł 30.

Sekretarze mianowani i wybierani
beda przez Dyrekcje, które do tych
Obowiazkow przyjmują, iedynie
macy, osoby macyce dostateczne wiadom-
nosc, umietyce oprocz języka hebrai-
skiego czytac i gnac wszystkie polski,
oraz znane do dobrego sprawowania sie
i moralnosci.

Dyrekcje sa na nich odpowiedzialne.

Artykuł 31.

Dyrekcya Generalna również iako
i Dyrekcje pośrednicze wprowadzajone

5
sz do urzędzenia wyżej bier i mian
nowania osób wkładać i mianujących.

Rozdział II

O Powinnościach i Obowiąz-
kach Dyrekcji General-
nej.

Artykuł 32.

Decyzji Dyrekcji Generalnej
niekiedy głosom Stanowi, w porzą-
daku równości rządu Przewodzący
decyduje.

Wniosek Prokuratora królewskiego
go wysłuchane będą maiz, we wy-
kach sprawach i postanowieniach
pod nieważnością.

Artykuł 33.

Posiedzenia Dyrekcji Generalnej
odbywać się będą w poniedziałki, wtorki,
środy i czwartki od godziny 10 rana
do godziny 2 po południu, wyjąwszy
Dnie Świąt uroczystych w królestwie
obchodzonych.

Artykuł 34.

W przypadku potrzeby Przewodzący rzą-
dowi jest naczelnym posiedzenia nadzwyczaj-
ne.

Artykuł 35.

Wszystkie sprawy do Dyrekcji Gene-
ralnej należące odbywać się będą wia-
czku polskim. Akta również w tym
języku pisane będą.

Artykuł 36.

Dyrekcya Generalna obowiązująca
Szkoły.

1° kierować spisem rodziny żywej,
liczby i adac' spisy, aley dyrektora
komisyi Regdowey Szkoły wewnątrz,
Szkoły i Polacy w powiecie (C.
miejscu) czasu od dnia w którym
ustanowić rozporządzenie.

2° Podzielić Starostwom na
Gminy, i dać im narwiżka takie
któreby się nigdy nie miały w każdym
czasie rozstrząsać mogły, stosując się
wley mierze do potrzebów Artykułów
23. 24. 25.

3° Podać nadal w powiecie 3.
miejscami od dnia proklamacji pod
zaświadczenie Regdu listy Rabinów i
pod Rabinów tena ewoluujących oraz
przejmując opinię o moralności i stan
Szkoły każdego z nich w szczególności;
Czemu tego podać podobnie pod ten
zaświadczenie Regdu listy kandydatów
do ukończenia lub zastąpienia
Rabinów.

4° Urządzić szkoły oddzielne dla
płci obojczy wybrać nauczycieli i innych
podać warunki pod którymi mogą
braćymi być dzieci.

5° Wspólnie z Dyrekcjami pow.
średniemi przejąć każechem czyli
adrona nauke, obrzodu Religii Szkoły
na przykładach Szkoły, Szkoły
wprawach i wprostach odczytanych
wszelkich sposobów y przybliżyć do

prawdę słowami swymi
tego klery nauk dźwi
winności winni Bogu, Krolowi
Cyryjanie i spolecznosci.

Co^{to} Dopilnowac azaly Dżeci abo
icy jacy doszedley lat 13. rda
waly Examina, oklorych ricy jacy
wieny, a kabehirnu klorych ricy jacy
udano.

Co^{to} Podawac i przedstawiac Kom
missyi Prządowej Imperii Religij
nych i oswiecenia publicznego dż
ta elementarne dla nauki mto,
Dżicy jacy jacy utrzymywac
centrum, dżicy jacy hebrajskim
jacy, i utrzymywac innych jak
le, klory da jacy z jacy jacy
icy w karanemi.

Co^{to} Podawac Projekt utworzenia
jedney lub kilku Szkol dla nauka
nia i przygotowania Rabinow. Pro
jekt ten obejmowac na utworzenie
jedney Szkoły, uwzrachowaniem kon
sadow, i przedstawianiem warunkow,
pod jakimi Uczniowie do nich
przyjmuwac beda, a miedzy
klorymi szczegolnie przedstawiane
bedzie, udowodnienie iako odbyli nau
uki w Liceach. Nakoniec przedst
wiac wszystko co bylo sciagac sie mo
ze do przedmiotow naukowych jak
pod wzgledem religijnym iako i cy
wilnym. Nigdy na ten koniec jacy
z naczone, wybierane i w karanie beda.

2no Oprocz tego proponować należy,
ponie dla każdego Województwa, w
miarę dochodów i potrzeby założenia,
a) Domów miłosierdzia, dla Ubogich
Pracujących i Sierot,

b) Szpitale w którychby każdy Starosta
na konny stronie choroba, i ich waskur,
na: Gamell był nagłony leczyć się
aż do zupełnego wyzdrowienia. Wyis.
i są pod tego projektu Starostkonni
będący w stanie leczenia się w domu.

c) Domów przemyślnych które ubry
mywane być mogą, maca, ręk, osob
narodku nalewo niemogących, lub
schwypanych i zabranych przez
Poliga, iako włościan i pracowników.

d) Wskazać sposób sposobów przemi-
sanych, imie zachęcające Starostkonni
nych do uprawy roli, rzemiosł, i
innych prac przysługujących, koniec
wykonania nich tego wpryśflkiego
cokolwiek nasadzone jest na opun
kainstwie i wyspięcach.

Artykuł 37.

Plan wydatków potrzebnych, na
założenie i utrzymywanie Szpitala
na odbywanie obrzędów, wyplatanie
penyji Kapinom, pod Kapinom,
kanlorom i innym. Podawany bez
dnie przez Dyrektora powiatowe, po
zwierdzonej przez Dyktora Generalna
i przekazy do sprawozdania i na
zwierdzenia oddanego Komisji
Prządowej wybran' religijnych i oświe-
cenia publicznego.

7

Artykuł 38.

Pensye orlonkow Dyrekcyi, Prokurato-
ra Krolewskiego, Subdyktulow, Sekre-
tary, Rabinow i przełożonych po Pow-
niatach, również iako i kosztu kancela-
ryi i inne tym podobne; ustanowione be-
da przez Dyrekcyę Generalną, która je
prześle do zatwierdzenia Komisji
Prządowej Wyższej Szlęzkiej i oswie-
cenia publicznego na przełożeniem
Prządowi.

Artykuł 39.

Dyrekcya Generalna ma wobec szeregów
nie polecone, wskazać i przedstawić
Prządowi fundusze wystarczające tak na
zapewnienie opłat regularnych względem
Administracyjnych, pensyi Urzędni-
ków i innych kosztów ogólnych i in-
scowych iako też na wystawienie Listów
wancie Insydyktulow o których wyżej wspom-
niáno. Fundusze ten dochodony będąc
z dochodów Gmin lub wkładki na nie
wzrostowych.

Artykuł 40.

Wszystkim nie będzie można na-
kładać na gminy szlęzkie żadney
opłaty ani wkładki; bądź na Administra-
cyę, wewnątrz na bądź na Dyrekcyę i o-
brządki, bądź narzacie na traktowanie Ins-
sydyktulow, Szpitalow, Bórnice i na ich
utrzymanie aż po ustasowanie całko-
witey ilosci przez Prząd, i wrotowieniu
icy na Gminy, słowami do wniosku
Komisji Prządowej spraw wewnętrznych
i Policyi pod karą surową wymierzoną,
na tego którzyby się wzięli zbierać lub
na karywać podobne opłaty.

Artykuł 41.

Dyrekcya Generalna ma sobie powierzoną
swe Doroz bezpośredni nad Dyrekcjami
pośredniemi.

Artykuł 42.

Flasce opłat pobierae się mających przez
Rabinow i pod Rabinow zastępnienie ich
urządowan, szczególnie od urodzin, ślu-
bow, pogrzebow, i innych tym podobnych
okazaniach oznaczone będą osobnym urz-
dzeniem wniezionem przez Dyrekcya
Generalna, która go protokoly Komisji
Prządowej Wyznani Religijnych i oświe-
cenia publicznego.

Artykuł 43.

Wszystkie sprawy dotyczące się tego wy-
znania oraz i obrzędow będą się odby-
wac i rozstraszac w Dyrekcjach pośredni-
czych które wniech dadzą radania swoje.
Następnie ostatecznie decydowanie będą
przez Dyrekcya Generalna, po wyotucha-
niu wnioskow Prokuratora Krolewskie-
go.

Artykuł 44.

Prokurator Krolewski mocen jest
zawiesić i wstrzymac wykonanie wy-
rokow przeciwnych prawu lub potrze-
cy iemu wydanych, iako bezsilnych
ktoeby uwlaadnaly władzom Ducho-
wnym, lub świeckim Krolestwa, wlan-
skonym wnieć winien będzie uwiadomić
niezwłocznie Prząd z jakich powodow
zawieszenie nastąpiło.

Artykuł 45.

Wszystkie sprawy dotyczące się niemarnos-
sci Oklubow, małżeństw rozwodow, lub
rozłączenia się matronkow naleza pod wzglę-

8

dem Cywilnym, do Trybunałów sąsiednich
które sądzić je będą po
Stęgu przepisów sięgających
Artykuł 46.

Którzy w wyjątkim Matronkowie nie
będą mogli udawać się do Sądów Cy-
wilnych jeżeli pośredniczą sprawy
swojej wydziałowej w nieważności, lub
rozwiązania zawieszek Matronskich, ro-
związania osób rozwodów lub rezyduan-
cy, nie przedstawili Rabinowi właści-
wej Gminy którego najprzeważająco
winnością będzie stać się strony po-
godnie. Podtem dopiero rozstrzygnię-
cia karnienia i powody, jeżeli obrządki
religijne upomocinowe się nie będą rozwi-
dowi, na ow czas Matronkowie przynaj-
mniej wydać świadectwa udowodniają-
ce prawdziwość, które i także powinno
być przedstawione do sprawdzenia
i podjęcia przez Dyrektora, pro-
kuratora i Generalną. —

Artykuł 47.

Wszelkie podania wyrażające się nie-
ważności i zerwania zawieszek Mat-
ronskich, rozwiązań osób i rozwodów
nieuprawnionych w powody świadectwa
współalnym Artykułowi wzmiankowanego,
będzie odrzucona przez Trybunał Cywil-
ny do którego wniesiona była.

Artykuł 48.

Leżąc skoro sprawa podług tych formal-
ności rozpoczęła się, będzie przez
Trybunał Cywilny, i gdy se zadecyduje, nie-
ważności lub zerwania zawieszek Matron-
skich, rozwiązanie osób, lub rozwód, na
ten czas strona przynajmniej końcem obrzą-

mania rozvodu Duchownego, obowiązana
będzie okazać Rabinowi Gminy stosownie
do Prawa Zarządzenie podobnie jak
rozvodu Cywilnego lub rozłączenia Orob,
Rabin zaś przedstawi go Dyrekcji proste,
dniej w rozłączeniem swojej Gminy
a ta odesła go następnie ze swoim
zdaniem Dyrekcji Generalnej która oflan
leżnie wley mierze stanowić będzie po
wysłuchaniu wniosków Prokuratora Kró.
lewskiego.

Artykuł 49.

Wyrok Dyrekcji Generalnej przypu-
stwiający rozwód lub rozłączenie Orob
zaprowadzony będzie w aktach stanu Cy-
wilnego właściwej Gminy w której stro-
ny są zamieszkałe.

Artykuł 50.

W każdym razie porzuceniu związków
Matrjmonialnych, rozłączeniu orob, rozwodzie
lub rejudyacji Matronkowie nie będą
mogli wchodzić władne nowe związki
ślubne bądź Cywilne, bądź Duchowne
aż po upływie roku zupełnie roku ra-
chując od dnia w którym nastąpiło ogo-
szenie wyroku Dyrekcji Generalnej.

Artykuł 51.

Prokuratorowi Królewskiemu poleca-
ją się szczególne dozor nadzwyczajnym i zupeł-
nym wykonaniem przepisów wyżej
wymienionych.

Artykuł 52.

Nama tylko Dyrekcja Generalna będzie
miała moc nawiązać i składać zarządów
Rabinów pod Rabinów i innych Urzę-
dników obrotu w przypadkach opuszcza-
ności lub nadużycia władzy im powierzo-
nej w przypadkach narządowania rabob.

nowo porieczonych moralnosci i instrukcyom im wydanych, rowniez iako i we wszytskich innych wyrazach sie zgodzenia niemoralnosci atego uprawowania sie, we wszelkich przypadkach aduier. obwa, przekupstwa i innych zbrodni klotyehby sie dopuscili.

Procz tego pod wzgledem Cywilnym i Kryminalnym podlega beda rownie iak inni Obywatele Sadom Trybunalow. Awydzajnych krolestwa.

Artykul 53.

Sakonkome Dyrekcya Generalney i Prozednickey Rosstaya pod dozorem pro. wredniczym Komisyyi Szadowey wyznanej Religijnych i oswiecenia publicznego wprawy sadkach w powyzszym artykule wymienionych Szad bedzie mogl ich zawiadac i skladae narzedow na przed. stawienie Seyke Komisyyi. Procz tego wprawy sadkach Cywilnych i Kryminalnych podlega beda Sadom Trybunalow Awydzajnych krolestwa.

Artykul 54.

Dyrekcya Generalna kaze pod swoim lokiem sporadzic i wygolonac.

1° Tabelle przeknaczone na opis jami, lii Sydownskich o klorych polnicy wspomniemy.

2° Kizgi stanu Cywilnego se osobnie beda odnawiane na poczatku kazdego roku. Jedna czesc Kizg sluzyc beda do zapisywania nowo narodzonych, druga do zapisywania Matkenstw, i braccia z martwych.

Kizgi se beda w dwoch exemplarach i

ustanawiane były maia, podług dal.
Na końcu każdego roku będących w
placy a którzy będą w Aktaach Dyrekcji
pośredniczej, drugi raz w Aktaach Dy-
rekcji Generalnej.

Wszystkie formalności dla zapewnienia i
o kiednakowości wierności sakrowych ksiąg
przedsięwziętemi nastana. Szczegolne urza-
dzenie w toku wkrory podług klorych se-
księgi ustanawiane będą maia, oraz obowią-
zki i odpowiedzialności tych klorych pro-
wiernone będą, Dyrekcja Generalna prze-
śle corocznie do wydziału Liiby, takko-
wych ksiąg Dyrekcjom pośredniczym
które i rozestła Rabinom Gmin, jak
Rabinom i parochoronych po powiatach.
Kwidy w tajemnie udowodnia, przestanie
i odebranie tychże ksiąg.

Artykuł 55.

Całkowicie Dyrekcji Generalnej
alora przysięga, na która rozwinęły
w formie i przy ceremoniach zwykłych
wobliczu ludnego a szlonek władzy
cywilney wyznaczonego przez Komisarzy
Władzą Wyznań Religijnych i "Dowce"
cenia publicznego klora w który rolę przysię-
sęgi, ella Urzędnikow.

Artykuł 56.

Naklecia sakrowane Cherim ustan-
wie przez Szarorakonych sa, raz na
kafoske aniesione pod naysurowszą
klora, klora sym aierasta będąc, im do
większej abrodni naklecia sakrowe dadra
powod.

Rozdział III

O Powinnościach Dyrekcji
pośredniczych

Artykuł 57.

Dyrekcje pośrednicze wnioskowe i

stanowić będą większą część głosów.
W przypadku równości wód Rabin
przekładający decyduje.
Artykuł 58.

Powiadzenie Dyrekcyi pośredniczej
odbywać się będzie tym samym sposobem
co i Dyrekcyi Generalnej to
jest w tych samych dniach, i sta-
nie z temi samemi wyjątkami co do
dni świętecznych.

Artykuł 59.

Dyrekcye pośrednicze rozważa, pod
kontrolą bezpośrednią Dyrekcyi Gen-
eralnej, klony podległe będą.

Artykuł 60.

Opowiadanie Altruisty wymienionych i
wskazanie II skł. właścicieli
iako i w spólnych Dyrekcyom po-
średniczym obowiązane będą.

1° Praytorze się do zrobienia opinii
swojemi iudowickich wstawiących
obwodach.

2° Ustanowić Gminy oznaczyć je i na
coac własności wopowobie iak się iak
wprze wopowobie.

3° Przedstawic Dyrekcyi General-
nej Listy Rabinow Heraz bzdacych
oraz listy kandydatow na dopelnienie
lub zastapienie sychre z przytaczaniem
udania, o zastupach kadego anich w
sachegolności.

4° Praykladae się do urzadzzenia skłot
oddzielnych dla pta. morkicy i seriskicy.

5° Podawac myśli do ulokowania kabe-
lizmu przepisanego oraz do kawsad klone
maja być wnim obigle.

6to Polecie składanie zapisów
Dzieciom obojczy płci do lat
13 a katechizm kłosego. Wsi uchrono.

7to Przytocze się do utworzenia i wyboru
szkół elementarnych.

8to Podaje opinia swoja dotycząca się
utworzenia Szkoły dla Rabinów, ich
Utrzymywania oraz wyboru Naczelników
Szkoły.

9to Podaje projekta do utworzenia
Domów miłosierdzia, i przemysłu, których
potrzebę uznają w swoich obwodach.

10to Podaje myśli i sposoby jakiejś
misy w celu zachęcenia Starożytnych
do Rolnictwa rzemiosł, i innych profesji
wzrostających.

11to Sprawuje nad porządkiem i utrzymaniem
szkół w wydziałach Synagoga.

12to Miec doroz nad Rabinami i Przen
toronemi pro Doprowadzić oraz nad Rabinami
i pod Rabinami w Gminach
wpetnienia ich obowiązków.

13to Wykonuje ściśle rozkazy Prądu,
Kommissyon, Władznych i Dyrekcji
Generalnej.

14to Donosi Dyrekcji Generalnej
o wszelkich wykroczeniach, i nadużyciach
władzy przez Rabinów i pod
Rabinów Gmin popetnionych gdzie
pod względem zachowania, któreby
zaprowadzali, gdzie pod względem myślenia
w jego wykształcenia nauk i przepisów
moralności i katechizmu, gdzie na koniec
pod względem całego urzędu funduszu
składek i podatków opłacanych przez
Gminy lub nieubrymywania Gmin
tego porządku i ochydlstwa po domach.

Artykuł 61.

W przedmiotach seryjnych się rozwodów, rozłączenia, rezygnacji nieważności lub zerwania umiarkowań Matreniskiej Dyrekcji pośrednicze we wszystkich stosunkach się będą do przepisów w Art. 46. i 48. Rozdziału II obywatelskich swierdzących razem będą na świadomości Rabinów dowalające domagać się rozwodów lub rozłączenia, i gdy takowe trybunały cywilne krajowe lub rozkazy Dyrekcji pośrednicze przytaczają, wadnie swoje względem świadomości wydanych przez Rabinów w przedmiotach rozwodowych lub rozłączenia i takowe Dyrekcji Generalnej przedstawić. —

Artykuł 62.

Dyrekcja pośrednicze ma stać Dyrekcji Generalnej wraz zwoić opinia Raportów Rabinów i powołanych po Powiatach, seryjnie się w pełnych popelnionych nadużyciach opieszałości lub uchybień po ich rozpoznaniu i sprawdaniu. —

Artykuł 63.

Wskazanie Dyrekcji pośrednicze przez siebie same która przysięga która przepisana będzie dla Dyrekcji Generalnej a niektórymi przez ich własnymi odmianami. Przysięga ta która będzie ma w obecności jednego z sędziów sądu wyznaczonego przez Komisarzy sądu, w wyznaczeniu religijnym i oświecenia publicznego. —

Porozumienie IV

O Powinnościach Rabinów
i Przetworzonych po Powiatach
Artykuł 64.

Rabini i Przetworzeni po Powiatach
będą pośrednikami stosunków po
między Dyrekcjami a Rabinami i Pod
Rabinami w Gminach oraz przesyłać
mają, tym ostatnim wszelkie rozkazy
papierne i instrukcje od władz wyrażone
do nich adresowane.

Artykuł 65.

Każdy Rabin powiatowy ma wobec siebie
głównie powierzoną i będzie osobiście ob-
wiązanym mieć dozór nad Rabinami i
Pod Rabinami w Gminach tak pod
względem obrządków ich odbywania, jak
też pod względem Duchownym.

Cyframi tego starac się będzie zapewnić
o ich moralności, oraz o ich dobrem
sprawowaniu się i pilności w spełnie-
niu obowiązków na nich włożonych, wu-
strzymaniu czystości, nauki religijnej i
moralności w nauczaniu Dzieci katechizmu
iaki dla nich jest przepisany.

Artykuł 66.

Co się zaś tyczy dozoru Administracji
Duchownej, oraz rozporządzenia per-
sonami na odbywanie obrządków prze-
znaczonych i jako też ukończenia
rozkazów, i stosunków Urzęd. Komisji
Urządowych i Dyrekcji, to wszystko powi-
nne będzie Rabinom i Przetworzonym po
Powiatach, którzy po między siebie

rodziela, obowiązki wyrażce się być
przedmiotów i na nie w sposób od,
przewiedzialnymi będą.

Artykuł 67.

Pracownicy i Działalnicy po Powia-
sach obowiązani będą.

12) Miec doroz szeregolny i dopilnowa-
wac spisow rodziny Wydomskich
wykonawcze środki wsey mierzme-
jowane.

2) Przytozyc się do podzielenia
Starostkonnych na Gminy Kłoci
raz na trasie spisane i oznaczone
będą mają.

3) Rowniez przytozyc się do należ-
nia Sakot podryskowych, dopilnowac
aby w nich nauczano Dzieci Kabe,
Chyżmu przepisane, i urzwanio
Dzieci elementarnych oraz wykonaw-
sie czyli examina udawane były iak
sie nalezy.

4) Dopilnowac by Dzieci mierznaczone
do stuchania Nauk w szkolech i di-
ceach do nich prosytanemi byli.

5) Uokubecznice iak najusilniej
wszelkie środki przepisane dla on-
chędofstwa i zdrowia niewngolny fami-
liow Starostkonnych.

6) Miec szeregolne staranie aby
osoby atakone Choroba nasobnagofsun
saprzes/leczty się usiebie, lub były
oddane do Szpitalow.

7) Zapewnie się czyli rokazy i urzadow-
nia Uokubecznice sa, w nich Obwodach.

820 Sprawy nadarycia i uchy-
pienia iakiego kolwiek będa podra-
ni oraz przyjmowae i rozporozawae
skargi i kamiesione przeciwko Szabi-
nom pod Szabinom i Przetoronym
Gmin.

821 Udawae o wosyoskim raportie
Dyrekcjom posredniczym; Nadto
Szabini i Przetoreni Gmin vedra
na prawde i rzeczywistosc tego wstyp-
kiego oszym dorozra.
Artykul 68.

W przypadku gdyby wladze wyprze
umozlonaty sie o nadaryciach i uch-
pieniach petrionych po Powia-
sach; ktorychby Szabini i Przetore-
ni namiedbali sledzie i cloniewe tam
gdzie nalezy, na owczas pociagnac ich
more do odpowiedzialnosc i skladae
z Urzedow.
Artykul 69.

Szabini i Przetoreni po Powia-
sach atora przysiege w formie pte-
mianej.
Artykul V

O Powinnosciach Szabi-
now pod Szabinow i Przet-
toranych w Gminach.
Artykul 70.

Szabini i pod Szabini beda sobie
nieli obdanych w pomoe dwoch
Przetoronych ktorzy wybrani i
nominowani beda jakze kazda Gmina
z pomiedzy ser Gmin skladajacech,
tak za namadzienia dochodami obre-
du

obrotu jako też dla utrzymania nadzoru
ciem funduszow, ekonomia wydatkow,
oraz do wykonania rozkazow Instrukcji
i Urzędow.

Artykuł 71.

Rabini i Podrabini Gmin co się
tyczy stosunkow obrzadku, i Religii
rostaia, pod Doroem bez posrednim
i saekrogolnym Rabinow powiatowych
i wladz wysozych.

Artykuł 72.

Rabini i podrabini i Przetoreni
w Gminach rostaia, co się tyczy Admi-
nistracji wewnetrzney i wykonywa-
nia rozkazow Instrukcji i urzadze-
nia pod Doroem bez posrednim Rabinow
i Przetorenych po Powiatach, oraz
i Dyrekcji.

Artykuł 73.

Rabini i podrabini nie beda mo-
gli byc wybrani i nominowani przez
Komisyje Arzadowa wyznani Religii
nych i oswiecenia publicznego na
przedstawienie Dyrekcji General-
ney i sli pomocniczo nie ktora swia-
teczu nadplylych nauk i ktorych
Examinow, i sli niemaią dwadziecia
pięc lat skonczonych i nieuczynia
radosya warunkom obieralnosci w
Artykule 2. Rozdzialu pod Tytułem
Drugim obizlym.

Artykuł 74.

Rabini i podrabini obowiazani sa,

słosować się iak najwyższey do Instrukcyi kłoré im Dyrekcyę podadzą, tak co się tych ich obowiązków iako by napomnién dogmatycznych nauk i prawideł kłoré wspierać mają, rozstraiągym pod ich zwierzchnictwem, Przewodnym postępowaniem, czystością, obywatelstwem, i pełnieniem cnot sownarskich. Staraniem ich będzie ugruntować w młodzieży szerególniey zasadę poczciwosci kłora stanowi najwyższey potrzebniejszay przyniosł człowieka w sownarskiej i w kłonie będą ich przywracać do posłuszeństwa i uskonalenia winnego prawu.

Artykuł 15.

Obowiązkim będzie Rabinów pod Rabinów i przełożonych nad Gminami, i Obrachować familie w tych Gminach namieszkałe z najwyższą pilnością i doświadcznością, słosownie do przyniosów iakie im wskazane będą.

2° Dopilnować abyby Dzieci familie przybrał wraz uczta, rozróżnia przeważnie słate, przez kłoré by mogła ich poznac i rozróżnic od innych.

3° Miec dozor sukot nieszczęch obicy płci, pilnować abyby nauki i katechizm podług szeregów elementarnych Dawana były i abyby Dzieci mające lat 13. skła, daly examina podług ustanowionych przepisów.

4° Dowiedzac abyby Dzieci mające przechodzić do szkół publicznych tam, one prosytane były.

5° Wykonwać iak najwyższey wzywołanie i środki kłore wyznaczone przez dla ubóstwa mania ochędobliwa i zdrowia niewzajemnie, dliż familijnych.

60 Doobregac areby osoby maizca choroby nadkoine sccryty sicz lub do Szpitalow odsylane byly.

700 25 Pro Palnowae areby familie nie, sciesniaty sicz wposledstwie kamach w sa kochliwe iest adrowiu i jzrecawne ochzdostwa.

800 25 Nakoniec obowiazani sa wyjed. niae w naywikszym staraniem wobze. bie wdroich gmin, w spozolkie rozkaty jzrecawny i urzadzzenia klori im polecone rostanaz i adawae sprawy ralychre. Artykul 26.

Rabini i pod Rabini nie beda mogli na praysalosc spravowae obowiazkow wdroich jzrecawny niewokara jzrecawny orego polwierzenia od Komisji wy. snabi Religijnych i oswiecenia jzrecawny ornego. Artykul 27.

28 25 Kiegi Stanu Cywilnego beda wdroich Exemplarzach utrzymywane jzrecawny Stan binow, pod Rabinow i Praetorskich klori wsey mieme stosowae sicz maizca do jzrecawny iahie urzadzzeniu wydae wie maizcem ustanowione rozstana; Artykul 28.

Rabini, Pod Rabini i Praetoreni Gmin utrzymywane beda porzadek och. Pochwo i skromnosc w Boznicach; jzrecawny licza wewnetrzna rownie do nich nalez. nec bedzie. Artykul 29.

Poroz nad ochzdostwem i adrowiem w siedliskach rodzin iest sacregolnie poru. czony Rabinom i pod Rabinom, obowiaz. ktem ich bedzie stosowane im czynic jzrecawny

Łożenia wdawanych Naukach iżmien
konowac się na ocknie o ich wykony
waniu. Oycie familii kloryby przezko
nanym rozstat o niepostawieniu, będzie
odkarzony przez Rabinia, pod Rabinia
władron Cywilnym lub Administracyi
nym miejscowym które postają, oobe
aniem według urzędzeń policyjnych.

Artykuł 80.

Rabini i podrabini kloryby przez
pobłaganie lub inne powody naganne
okazali się zaniedbywać świętego ma
chowwania dokona im powierzonego
Artykułem poprzednim rozstana, odda
leni odpowiedzialnia obowiązków swoich.

Artykuł 81.

W końcu każdego Roku Rabini i pod
Rabini i przełożeni Gmin adawa będą
sprawy Synagodne powia lowey to jest,
Rabinowi i przełożonym w ich powiecie
i czynności swoich gospodarke dowodami
na klorych rzetelność sa, odpowiedzialn
nami.

Do rozbrasznienia i sprawdzenia tych
rachunkow przez Rabinia i Przełożo
nych w powiecie przestane im rozstana,
i ich opinia do Dyrekcji pośredniczej
klora po udowodnieniu w której Dyrek
cji Generalnej.

Artykuł 82.

Rabini i podrabini seraz będący obow
wiązani są wierny adac raport i czynno
ści swoich Dyrekcji Generalnej zarzycia
fundusow które im powierzone rozstaly
i takowe dowodami i stwierdzić; osobliwie
odpowiedzialni będą co do zwrotu Summ
których służnikami okaza się.

W przypadku nadużycion i niewierności od
służby rozstana. - Obowiązkiem ich będzie
dnie na przysetosc składać corocznie takie

rachunki Dyrekcjom pośredniom
od Kłótych należee maiz.

Artykuł 83.

Rabini i Podrabini scisle na-
broniens jest sprawowanie iakieykol-
wiek władzy Cywilney lub Kryminal-
ney nad Starokatkonkami pod kara
Podalenia ich od sprawowania obowiaz-
kow.

Artykuł 84.

Rabini i Podrabini Gmin wykoniaj-
przysięge podług formy iaka wzepi-
sana wofstanie. Przekazani Gmin ro-
wniez obowiazani sa do przysięgi na
wiernosc rozporządzeniu.

Tytuł III

Q Oświeceniu Publicznym

Artykuł 85.

Cely prawidła Religii Moysesowej
niepoga być dawane tylko podług
Starokatkonnych; rozstana tym koncem
ustanowione władzy Gminie sa koly nita-
sre Tydowskie dla łobicy ptci.

Artykuł 86.

Komisya Wzgdowa wyznani Religijnych
i oświecenia publicznego wofake warunki
wyborow na Nauczycieli rownie iak spr-
sob dawania Nauk porzadzeniu się z
Dyrekcjami i stosownie do prawidel ustan-
nowionych w Art. 36. № 5 i Rozdziale
2. Tytuła 2. i wzepisow niżej wyrazonych.

Artykuł 87.

Nauczyciele Szkol Tydowskich ulegac be-
da tym wszystkim rozporządzeniom i obowiaz-
kom Kłóty dla innych Nauczycieli
wzepisane rozstaly przez Komisya oświe-

cenia. Z tego powodu obowiązani będą
wyciągać katechizm i dzieła elementarne
i takie im Dyrektora przepisane pod karą
usunięcia z obowiązków.

Artykuł 88.

W tych Gminach gdzie Nauczyciele nie są
sędzią w osobie uczyli dydaktyki i pisac po polu
wskazanych pierwszych dzieł Arystoteles
i historyi, będą jedynie nauczać katechizmu
i języka Hebrajskiego. Sędzią wła-
dzący przypadku Dzieci polski w szkole pos-
tępując do przyległych Szkół pu-
blicznych podległych od 8^{go} do 13^{go} roku.

Artykuł 89.

Gdy Dzieciom wyznania Mojżeszowego
dozwolone jest uczestniczenie do Szkół publi-
cznych udzielane będą z tego powodu w pełni-
nie przekazywać klucze do szkieletu
temu poszarwieniu. Dmolekoni i Do-
wodzi w Szkół publicznych obowiązkami są
dostrzegac aby Dzieci Starokatolickich
nie wyzywali. To samo o chędostwo i w kro-
mność co Dzieci Chrześcijańskie, i aby
pierwsi nie byli wyśławiani na wy-
grawanie lub nie obeszcie tak ze strony
nauczycieli iako by współuczniów.

Artykuł 90.

Chrześcijańscy uczyli się będą w własnych
Szkółkach Religii Mojżeszowej wgodni-
nych klucze również powzięcone są w szko-
łach publicznych do dawania nauki Re-
ligii Chrześcijańskiej.

Artykuł 91.

Szkółki protestanckie polski i ewangelicki będą
ile możliwości przeprowadzane do wyższego
stopnia Nauki, i lubo polski i ewangelicki nie
będzie zmuszona do uczestniczenia w Szkół

publicznych szczególnie jednak zachęca-
nemi będą do pracy najcięższe i szkie-
lne, siłki robie równie jak wszelkich in-
nych robot kobiecych.

Do nauk wyższych będzie można przy-
jąć i talenta iakos Murzki Se.

Artykuł 92.

Dwiei oboiy pty dorodney lat 13 ssta-
dae beda examina nauki Religijney kto-
ra im w katechizmie dawana bytal

Artykuł 93.

Examina odbywac się maiz dwa razy do
roku, to jest pierwszych dni Maia
i listopada, składane beda przez Ra-
binami pod Prebierami i Prokuratorami
Gmin w obecności urzędnika Admini-
stracyi Cywilney.

Artykuł 94.

Kaden Starokatkonny na pracy satoro nie
będzie mógł wyjść do szchu rzemiostem
są bawie wchodzić w szkie Matken-
skie sławac w szdach tak dla poprze-
rania swej opary iakos na szkie nar-
wed nabywac iakieykolwiek własności
poki nie będzie opalmonym w świadectwo
chrzestna podpisami stwierdzone, maizce
prawierac iż atoryt examen zadany, ze on
swiadczyl chce poskyrowania podług pra-
widet iakie mu w nauce katechizmu podane
kostaly. Jedynie wyizci są z podtego obon-
wizaku dwiei ktore beda miec lat 14.
skonczonych w czasie ogłoszenia niniejsze-
go urzadzemia.

Artykuł 95.

Dwiei pty szkie 10 lat maizce razey
pro odbytych examinaech beda obowiazane

obrae sobie stan lub wzmocniło to oświadczenie
nie uchylił, wprawyłomności Rabinów
swoich lub Gminianów przed Rabinami
i Przelicznymi Gmin, których ścisłym
obowiązkiem będzie wszelkiego starania
dokładać aby te Dzieci uchyliły się pilnie
nie wzmocniła albo przykładały się do Stanu
któremu chcą się poświęcić.

Artykuł 96.

Jeżeli zamiast wybrania sobie Stanu i
wzmocniła oświadczy chęć dalszego ćwiczenia
nie w Naukach lub Kunstach utwó-
rzonemu będą wszelkie sposoby i wy-
ięci roztana do Sakot wysyłki i Licbow.

Artykuł 97.

Co się tyczy Dzieci które z powodu
Klasy do której należą mają ob-
owiązani będą chodzić do Sakot wysyłki
Rabinów i Przelicznych Gmin starać się
mają aby ich regularnie tamże posyłać.

Artykuł 98.

Rabinów i Przelicznych Gmin utrzymywani
będą, którzy gdzie wpięty mają wszelkie
czynności dotyczące ich egzaminów, amieszczo-
ny także będzie spis imienny Dzieci
wawierający mianowicie pierwotne ich
Imię, iakoż też nazwisko które przybrać
w czasie Sypu. Imiona ich Rabinów, wy-
ięgi i ich oświadczenia co do wyboru Stanu
lub wzmocniła, albo wyrażenie Sakot
wysyłki do których odwołani roztana.

Artykuł 99.

Dyrektory Rabinów i Przelicznych powia-
dów, Rabinów i Przelicznych Gmin ob-
owiązani są pod własną ich odpowiedzial-
nością, dopilnować aby przepisy niniejsze-
go Statutu iakoż wszystkie wykonywane były.

Artykuł 100.

Komisya rządowa wyznani Religijnych i oswiecenia publicznego wyznaczac będzie Komisary dla zawiadania Szkolniskich i napewnienia się czyli praeprisanie urzadzania dla oswiecenia dzieci polci obojcz wykonywane są, examina skladane, czyli Dzieci chodzi do Szkol wyiszszych i czyli oswiadczenia wyboru Szana i memiosta są uskuteczniene. Licz Komisarzy radowac będą raporty Komisji z wykazem Urzadzonych kłob, przy wlotonym na siebie obowiazkom radosyc nieokynili.

Artykuł drugi
Czesć. Cywilna
Tytuł 5.

O Spisie
Artykuł 101.

Naraz po ogłoszeniu niniejszego postanowienia przystąpieno będzie do Spisu wszystkich Tytułów krajowizycznych wie w Krolestwie polskim rozkrozmiając na miastkach od Budziszczanow.

Artykuł 102.

Spisow i forma podług klorych sentie spis naradzani wskazane będą przez Gubernatora, ktora Komisya spraw wewnetrznych i Policyi upowazniona będzie do nadania biotze na zasadę prawnicy następujące.
Każden Oyciec familii obowiazany będzie przybrać do imion swoich swoje i prawniczo ktore następują Jego nosic maia.

2° Dzieciom obicy płci nadane będą
imie które nosić są obowiązani i przetrwi-
skiem familii przez Ojca ich przybrane.
3° Żydzi którym Ojciec obumiał również
obowiązani są, przybrać sobie Imie i prze-
zwisko; to samo stosując się do Tytułów
osięrciałych.

4° Z tego powodu każdy powinien w
przebiegu 6 tygodni jeśli jest w kraju
a 3 miesięcy jeżeli nieobecny rachując od
dnia ogłoszenia niniejszego postanowienia
obrać sobie Imie i Dzierżewisko familijne
i jeżeli go nie posiada i o tem uwiadom-
ić - Rabina pod Rabina i Dzierżewskiego
Gminy właściwej pod karą utraty urzędowa-
nia praw cywilnych i wszelkich innych
korzyści niniejszym urządzeniem nada-
nych.

5° Oznaczone będzie stan każdego
Żraelity w obrębności, rodzaju prawnym.
sta zatrudnienia i sposób utrzymywania
się. Wiek Ojcow familii ich kon-
i Dzieci również iak wiek wseychkich
innych Żydów spiew obywateli miejsc
Urodzenia czas i postanowienia i sta-
miejskania co do tych którzy są ur-
dzili na granicy.

Artykuł 103.

Starożytni podclani Królestwa ob-
wiązani są nie używać do podpisów swo-
ich iak tylko Charakterów polotkich
Rusyjskich lub Niemieckich pod nie-
ważnością piśm a nawet Sevlamentow
Kłoseby i naczej podpisane były, również
nie wolno im będzie używać Charakteru
Żydowsko Niemieckiego do podpisów, pod
tem samym nastawieniem nieważności.

Artykuł 104.

Komisya spraw wewnętrznych przesyła Dyrekcji Generalnej Instrukcyę, w której wymiarkowaną, która przystałyby przesyłać i objaśnienia, jakie się są, adawac bżde, potrzebne odesłać do Dyrekcji om Woiewodzie, które na pośrednictwem Szabinow i przelozonych, po powiadach kara, wykonywac w starosciowych obwodach wszelkie środki przepisane.

Artykuł 105.

Szabini i przelozeni każdej Gminy obowiązani są, utrzymać Ełahy Spisow Szabini i przelozeni powiatow czuwac bżda, nad ich dokladnoscia, pod wlasna, odpowiedzialnoscia.

Artykuł 106.

Petyby władze Cywilne lub Dyrekcya, pośredniore, wiadomione, rozslaty ich spis, w której Gminie, galoszywie, podanym rozslad, na ow czas upowarnione są, wystac, na koszt Gminy Komisya, ma osobnego dla powiadzenia spisu.

Artykuł 107.

Każda Dyrekcya, pośrednicza, po odebraniu Stanu spisu Gmin, który Stan ogólny Woiewodaki, którego oryginalna kachowa, usiebie, iedna, kopia, przesyła Wladzom Cywilnym miejscowym, Druga, który Dyrekcji Generalnej, se obydwie kopie, maiz, bżde, dokladnie sprawdzane i adwierdzone.

Artykuł 108.

Dyrekcya Generalna, który Stan ogólny, wszystkich spisow, podziellony, na wacie.

Wodźwa powiaty i Gminy Drugi exem.
plan tego Stanu obwodzonej przez
Komisyi Spraw wewnętrznych i Policji.

Artykuł 109

O koro Komisya spraw wewnętrznych
i Policji Sukna i Synis rozlat na przy-
cie zrobiony upowazni na ten czas ko-
misya, wciendownie do udzielenia na po-
średnictwem Dyrekcyow kazdemu Cywu-
familiu żydowskiemu i w przy (kto) innym
Cydom berkenym Patentu na poddane
Krolestwa który opatriony będzie pie-
częcia kraionia, wzor drukowany lego
Patentu wydany będzie przez Komisya
Spraw wewnętrznych i Policji.

Artykuł 110

Kardy Izraelita któryby niebył opa-
trony w taki Patent umarany będzie na
zudkoniemea, niebędzie on razem wol-
no iak tylko przeiechac przez kraj
lub natrymac wiez na krotki czas, pod-
daje się wszelkim Urzadzeniom kło-
re wley mierze postanowione rozlan.

Artykuł 111

Starozakonni patentowani niebda
mogli otrzymac paszportu do wyjazdu
tylko na okaraniem Patentu, udzie-
lone im beda bezstalnie, koscia ras
na ich sporozdzenie roztorone rozlan
na Gminy żydowskie.

Porozumienie 4^{ty}

O sposobie stwierdzenia Pa-
nu Cywilnego

Artykuł 112

Izraelici podlegaja co do Akt ich
Stanu Cywilnego tym samym sposobem
prawom urzadzeniom i prawidlom co i in-

inni Podclani Krolestwa.

Artykuł 113.

Akta Stanu Cywilnego sporządzone w Synagogach i przed Rabinami, pod Rabinami i przełożonemi Gmin nieuczynalnia, bynajmniej Starożytnych od czynienia Akt urodzenia, Matreniśwa, i reyscia przez Urzędnikami Stanu Cywilnego okręgu miejscowego lub obwodu. Te tylko Akta stanowią będą skutki Cywilne.

Artykuł 114.

Jeżeli się okazało iż który Israelita nie będzie czynić Akta Stanu Cywilnego swoje i całej rodziny podległym będącemu przepisowi w moc Artykułu poprzedniego doślanie wygnany z Krolestwa jako nieprostowany prawom krajowym. -

Artykuł 115.

Każdy Israelita niebędzie mógł najmniejszą wchodzić w związek Matreniśki jeżeli wprzód nie dowiedzie dostatecznie iż ma lat 18. skończonych, niemniej zaś poki niebądź miały lat 16. zupełnych, a to pod nieważnością i rozwiązaniem ślubu.

Artykuł 116.

Urzednicy Stanu Cywilnego i Rabinie którzyby potańczyli Israelitow obojczy płci niezapewniwszy się wprzód o karnych sobie wydzagow a metryk urodzenia, lub świadectw równie urzędowych o wieku należnym wchodzących w ślubu by Matreniśkie; będą desyktuowani, krenowni zaś którzyby należeli do skojarzenia sakowego awiażku, skarami rózgi, na opłaceniu kary wyrównywiającej ilości posagu.

Artykuł 117

Kardcy Starokatolscy którzy na procy
swojej niechce wejść wolidy Maldenickie
powinien będzie przedsięwziąć lub
brudnie się jakimkolwiek rzemiosłem
czyli Profesją, albo też należeć do Kł.,
czy do klasy powojny oznaczonych; gdyby
miał być z liczbę tych którzy obowiązani
byli do złożenia egzaminu i katechizmu
winien będzie okazać przed Urzędnic
kierm Stanu Cywilnego i przed Rabinem
świadectwo w artykule 94 przewidziane.

Artykuł 118.

Profesya Słyn Karaw nie będzie nale-
żeć do liczbę tych które ustalają na-
mencie.

Artykuł 119

Nikt nie będzie mógł pogrzebić procy,
dziej jak po upływie trzech dni,
od czasu śmierci; której rodzący spraw
zkonny będą powinien przez Policya,
przez Urzędnika Stanu Cywilnego, i przez
Rabina lub pod Rabina, na karze się
wyznać Rabinom arbitralne wymaga-
nie i jakiegokolwiek opłaty na pogrzeby
a to pod winą niedowola i kara, destryla-
cji. Późda, się oni wsey mierze słodować
do ogólnej laay iaka osobnym wydac się
mającym urządzeniem oznaczoną postać.
Rabini i podrabini nie będą także mogli
odmówić pogrzebania tych Starokatolscy
Kłorych ubóstwo nie dozwoliloby opłace-
nia laay.

Artykuł 120.

Wyznaczone postać przez władze Cywil-
ne tam gdzie będzie potrzeba na abwo-
dem Domow mieszkalnych miejsca na za-
łożenie osobnych Smentarnow dla Staro-
katolscy.

Artykuł 5.

O Prawach Cywilnych i
Politycznych

Artykuł 121.

Artykuł iż ustawy konstytucyjnej
bramicy wstowach. „ Prawo rozkaza
„ swa Opieki narowno do wszystkich
Obywateli bez żadney różnicy, stanu
prowolania „ chcemy mieć wespółnym
i dla Starorakonnym naszego Kró-
lestwa polskiego.

Artykuł 122.

Wszystcy Starorakoni którzy stoso-
wac się będą do prawideł „ Wykonu-
wac obowiązki niniejszym urzędzeniem
prepisane, używac będą bez wyjątku,
praw Cywilnych. Będą mogli nan-
wierac wszelkie kontrakty, transakcyje
naciągac obowiązki, wchodzić w umowy,
nabywac Domy, Dobra dziedziczne, grun-
ta, kudy, miastka w miastach, bez
wyjątku Cyrkulow lub ulic, prosić i
szadownie ich praw i prebencyi dżuknych,
prosić do Szędu, kaporywac, dopełniać
współka czynnowo niepreciwna prawu, mo-
wadzić Handel, utrzymac obwarde Sklepy,
mieć Magazyny, trućnić się w spółkim Pre-
mioslem i profesyja, na kladać warszaby
oddawac się Dżeci do Premiosu iż czyn-
stajęcych, i naprowadzac Dekodzielnie

Artykuł 123.

Co się tycać Izraelitow którzy by udow-
dzieli podług prawideł przez Komisyya,
wyrzan' Religijnych i oswiecenia publiczna-
go preprisać się mających iż się w naukach

i Kunowlaek cwicyli, ludniej, ze naby-
li z nacjomosci potrzebnych do poswie-
cenia sie walcem wywołonym, ktorzyby
nadto obyczajami, dobrem wychowaniem
i sposobem życia i Moralnoscia nad in-
nych celowali; takowci beda mogli otrzy-
mac od Przewodu, na przedstawienie wyry-
s pomniorego Ministra, dozwolenie wywa-
nia praw Obywatelstka wcalej ich rocia-
glosa; to jest iz oprócz praw Cywilnych
w poprzednim Artykule wyrażonego-
lonych stajac im beda iefote prawa
polityczne. Bada przeto mogli mieć uch-
wicelwo w Wyborach do reprezentacji naro-
dowej ludniej na Urzędy publiczne i kon-
sultacyjne które także sami sprawowac
beda mogli jeżeli sie tego godnemi okażą.

Artykut 124.

Gminy Sydonckie obowiazane beda do
wstawienia w miarę swojej ludności kon-
tingens Rekrutow do Wajzka polskiego;
dawanie następcow jest dozwoleone, by-
le następcą był Syraelita.

Artykut 125.

Starozakonni beda musielci znosić ro-
wnie jak inni poddani Krolestwa pol-
skiego, wszystkie ciżbiary publiczne, opła-
cae podatki staté, i niedostaté, lab osobiste
także które teraz trwaja jako i te
które w przyszlosci ustanowione beda.
Podatki mas szeregolne opłacane beda, ku-
raz przez Starozakonnych, iakote. kopier-
ne i wszystkie inne beda zniżone, pobór
ich ustanie oddnia w którym nastąpi
ogłoszenie niniejszego urzędzenia. Feodale
nie podatek zwany Szyntkowe probierany,
i nadal będzie od tych którzy opłacie
onego ulegają.

Artykuł 126.

Podatek narwany Geleit będzie również na dół pobieranym od żydów magrani, ornych kłórey przeciwdrainy, bawia iaki czas w kraju, nie będzie w tym żadnego wyjątku iak tylko dla Starokatolickich i kamie or katych w Państwie Pruskiem i królestwie polskim.

Tytuł VI

O Administracji

Artykuł 127

Dyrekcji Generalnej Ładziess Dyrekcjom pośredniczym Rabinom i Przelicznym powiatowym powierzone jest pod odpowiedzialnością wykonanie rozkazów rządowych ładziess poleceń Ministrów i władz miejscowych tak w względzie Administracji ogólnej iako też co się tyczy wykonywania i rozkładu tak kontrybucyi wpełnkiego rodzaju należących Skarbowi iako też i wszelkich innych opłat ciężarów i wkładów oddzielnie na Izraelitów należących.

Artykuł 128.

Rabini pod Rabinami i przelicznymi Gmin działac będą w względzie Administracji Cywilnej, pod tytułem Syndyków Gminy.

Artykuł 129.

Żadnego rodzaju kontrybucya, bądź na korzyść Skarbu, bądź pod tytułem podatku miejscowego lub ciężarzącego się szczególnie do Izraelitów nie będzie mogła być rozłożona iak tylko na mocy wyspa-

nych rozkazow Arządu lub Komisyyi
Arządowych pod winą odpowiedzialna i zgod
przykładna kara. Wydatki Gminne i
kierkolwisk, bądź naturalny, również nie
będą mogły być rozłożone iak na mocy
takichże samych rozkazow, lecz iak na
oraznackeni i nakwirdzeni uogolney ich Sum-
my; a to pod karą iak wyżej ktora spa-
dae na Syndykow iako będących
osobwicie odpowiedzialnemi.

Artykuł 130.

Israeliti ktorzyby mieli powód wkalan-
nia się na rozkład optaty, lub ktorzyby
byli przecięzeni takowa nad ich możnoś-
ć będą mogli udawać się z owemi reklan-
macjami do Dyrekcyi pośredniczej
od ktorej nalezee być; a zaś potrzebn-
e przy potrzebne objaśnienia przesłać swą
opinię Dyrekcyi Generalnej ktora sako-
wie będzie ostateczną.

Artykuł 131.

Uwolnienie Starosty konnego od iakiej-
kolwiek optaty spadae będzie na całą
Gminę ktora ię będzie winna rozłożyć;
i jeżeli zaś nieopowiedzieli rozkładu po-
chodzić będzie z iakiej osoby przyrzęznej,
Syndykowi właściwej, czego Dyrekcyja do-
chodzić powinna, w owczas lenke do zwrotu
pociągnięzłym rozłanie.

Tytuł VII

o Handlu

Artykuł 132.

Starostakoni ktorzy się poświęca Han-
dlowi, podzieleni zostana na 4 Klasy
umieśczenie wpierszej wymagać będzie
100, lyszicy, w drugiey 50 lyszicy w trze-
ciey 25 lyszicy a w czwartej 10 lyszicy

Kłótych Kapitała. Każdy Kupiec
opłacać będzie musiał co rok do skar-
bu publicznego procent 3 od sta od
Kapitału przejmianego dla Klasy
do której należyć będzie przez co naby-
wa Prawa prowadzenia tego rodzaju han-
dlu który przewyższającym wzrostanie
do klasy Klasy, co przez oddzielne u-
rządzenie dla każdej Klasy ustanowio-
nem będzie.

Artykuł 133.

Komisyja Skarbu i Komisya Spraw wewnętrznych usta-
nowi sposoby rocznego pobierania sako-
wey opłaty, iudziej sposob wydawania
Każdemu Kupcowi Patentow. Nieb-
dzie potrzeba patenta sako we co rok od-
nawiac, dosyc będzie Kupcowi mie-
kwily opłaty patentowego za każdy rok.

Artykuł 134.

Każdy Kupiec któryby patentowego
wob radowych terminach wyproszeni ka-
pitału nieopłacił, utraci prawo dal-
szego prowadzenia handlu sklepem lub
Magazyn jego zamknijłym zostanie.

Artykuł 135.

Wolno będzie Kupcom Klasy niższych
wejsc do wyższych skoro nabęda dostatek
Lecny Kapitał.

Artykuł 136.

Proste oświadczenie Kupca, wysokości
jego Kapitału, będzie dostatecznym bez po-
wołania go do okazania iakichkolwiek
innych dowodow, Książek, Dokumentow,
lub Papierow.

Artykuł 137.

Wszyscy Kupcy których Kapitały nie

wynoszą Summy 10 tysięcy złotych
Będą się nazywać mianem kupców i opła-
cać również 50 złotych państwowego. Będą
ulegać przepisom policyjnym, i nie będą mo-
gli wnosze łowarów, po miastach, wsiach
i od domu do domu, pod karą opłaty Gry-
mien, konfiskaty, i więzienia, lecz będą
koniecznie obowiązani brzymie oklepy o-
swarke albo też wykładac łowary, na bar-
gach ulicach lub placach publicznych
które im na to Polityka wykaże.

Artykuł 138.

Handel kieszonkowy i z rzeki do rzeki po
ulicach i domach prywatnych lub publicz-
nych nakazanie się pod karą konfiskaty
Grymien i więzienia.

Artykuł 139

Nakazanie się wszystkim Izraelitom równo-
szczenie łowarów po miastach i wsiach na-
miana sakowych na płody ziemne i dawanie
nie onych na kredyt Chłopom, a to pod karą
jak wyżej i pod ustrak, Sługu.

Artykuł 140.

Jednakże kupcy 1. 2. 3 klasy będą mogli
mieć faktory handlowych których nie,
powinno przenosić jak tylko łowary w
Skleparach i Magazynach sakowich. Fakt-
orów tych będą wrywać do roknych Komisow
i na nich będą odpowiedzialni.

Artykuł 141.

Kupcy tylko klasy 1. 2. będą mogli
być przypuszczeni do wrywania mas re-
miesi klasow przy wpywaniu łowarów
do kwan. -

Artykuł 142.

Dzieci kupców 1. i 2 klasy mający
odwiedziły prawa i przywileje nabyte przez
Ojców będą wyrzuceni obowiązani odbywać
nauki w szkołach publicznych lub świeckich
skoro dostętny wieku lat 13^{tych} od będą prze-
pisany examen a katechizmu i skoro przez
tego dojdą do przywoitego stopnia postre-
bnych wiadomości. Będą przeto wolni od
wspelkiego nakładowania wyboru profes-
syi lub memiosta lecz dla utrzymania wyżej
wymownionych przywilejow obowiązani be-

będą udowodnić oświadczeniami urzędowa-
mi odznaczony kurs nauki. Co do kupców
innych klasz naliczyć będzie od ich woli pro-
szące lub nie swoje Dzieci dostatk publicz-
nych i Liceów przewyższkiem tylko przypa-
ku Artykułem 88 następującego.

Artykuł 143.

Wienarstwa się wolności i ich mając Ko-
Dzie oddawania Dzieci na pensye przez
rząd uprzywilejowane, skoro przeyda przez
szkoly elementarne żydowskie i odda, wro-
ku 13. wieku swego examina przepisane.

Artykuł 144.

Uczniowie którzy przeyda 14 szkoly ele-
mentarnych żydowskich do szkoly pro-
blichnych Liceów lub pensyi od bradu
uprzywilejowanych będą obowiązani
obosować się do wyobraion i przepisow
wlychre zachowywanych.

Wyklad VIII

O Szkołach i Przemiościach

Artykuł 145.

Wszyscy Starorakonni będą na prap-
sności obowiązani do klasyfikowania
się to jest do wybrania profesyi lub rze-
miosła skoro dogda do roku 13. wieku swego.

Artykuł 146.

Starorakonni głowy familii a w niedo-
statku lychre, wdowy i Opiekunowie są
szczególnie obowiązani do wykonywania
przepisow Artykułu poprzedzającego.

Artykuł 147.

Dzieci płci męskiej mające lat 13. kłó-
reby podług klasy do której naliczyć będą
niepotrzebowaty przechodzą do szkoly
publicznych i Liceów dla nabrania tam
obszerniejszych wiadomości, będą musia-
ły słosownie do przepisow Art. 95. 145.
Wybrae Profesya, lub rzemiosło i weyść na
szkole dla praktycznego wnim ewickenia
się będą do warsztatow teraz czyniących

bez do tych klóre tydzai beda mogli
wyprzyscioci ratorze na upowarnieniem
wzradu klory orzady ich liczb. Sposob
ich bytu i porzadku wzgledem nich racho,
wae sie maicce. Artykul 148.

Kardy Izraelita odolany na nauke do
klórego reayolucyich seraz warszabatow
bedzie winien slosowae ic do racyeraiow
i porzadkow w nich rachowywanych.

Artykul 149.

Kardy Uozen klóryby porzucit swoy Warz
lat przed czasem orzadnym do wyzwolenia
sie na mieslnika odprowadzonym by,
dnie przez policja do swego Majstra. -

Artykul 150.

Arad na przedstawienie Ministra spraw
wewnetrznych wyda urzadzenie ogólne,
tak wzgledem Lechow i Majstrow lun
dziej wzgledem kondycyi wtasciowych
katedemu rzemiosla i profesyi iako by
co do uozniow rzemioslnikow i co do spro-
sobu przywiazywania onych do ich pro-
fessji i doskonalenia ich wla kowey.
Wydane zostana uoznom i rzemioslni-
kom diapekchi sturby w ktorzych porzady
i obowiazki ich beda wskazane, diapekchi
se raskypowae beda wewngtr Kraiu mieysce
upowarnien i pasportow. Majstrowe rator-
wae w nich beda dale przybycia do ich
warszabatow i oddalenia wie tych rzemioslni-
kow; tudziez racyerawoe w nich Summa-
rynie owe swiadectwa; katedy uozen Re-
mieslnik, chlopniec lub cheladnik klory,
by niebyl opatrzony sakowq sigretka na
waranym na wlozrege, i iako sakowq brat
sowanym bedzie.

Tytul IX

Polnictwie.

Artykuł 151.

W przeciągu lat dwóch oddaty ogłoszenia niniejszego Urządzenia, Karada Gminy żydowska winna będzie wybrać z pomiędzy siebie jednego Starostę konnego z rodziny której obowiązanym będzie poddać się rolnictwu. Wybór ten nastąpi na zgromadzeniu Gminnem Kłosa go zwolanie pośredniczo nakazanem rozstanie przez Komisję spraw wewnętrznych, a Kłose odbędą się w zwykłych formach.

Artykuł 152.

Israelita wybrany winien być postępowym. Gmina dostarczy mu bez płatnie konie, bydło, i narzędzia potrzebne do jego gospodarstwa.

Artykuł 153.

Dzieci i następcy tego Israelity będą na zawsze ulegać obowiązkom przyjęcia i zatrudnienia się dalszego profesora Polnicza.

Artykuł 154.

Wybory przez Gminy odbyte, przesłane będą na pośrednictwem Dyrektorom Komisji spraw wewnętrznych Kłosa obywatela od czasu rokowania do rozdania gruntów żydom rolnictwem trudniącym się.

Artykuł 155.

W przypadku gdyby Israelita wybrany na rolnika opuścił swoją profesję lub uciekł z kraju, Gmina Kłosa go wybrata wyznaczy innego na jego miejsce.

Artykuł 156.

Jednakże gdyby tenże odkrył w roślak lub był reklamowanym u Szkoły Szkoły Szkoły

bedzie na nowo osadzonym na swoim
gruncie w przypadku powtorzonego opu-
szczenia gospodarstwa wygranym do sta-
nie skraju. -

Artykuł 157.

Co siedm lat, to jest w roku remisyj-
nym: anno remissionis, rachunek
na pierwszy raz odwołanego iaki byt
miejscu Israelitom rachowywanym, wy-
bor i wyznaczenie Polnikow od na-
wianym będzie wyproporeji która nie
powinna przechodzić sey iaka jest
określona Artyk. 151. a która iednak
według okolicznosci przez Szereg
zmlaskowana być może.

Tytuł X

O Propinacyi

Artykuł 158.

Prawo propinacyi, to jest wyrobie-
nia, sprzedawania seynkowania
wódki i innych trunkow pro wszach
nie będzie dozwoletem iak tylko Isra-
elitom teraz iuz osiadłym. Konakym
lub w Dowcom którzy są dresicay wa-
rywaniu onego i maia, na to konsens
a to zobowiazkiem optacania nadal pro-
daktu seynkowego.

Artykuł 159

Wszey inni Israelita nie nalezacy
do tych którzy są obici w artykule
poprzedzonym, są wyłączeni na zawsze
od wolności arendowania lub wrywania
prawa propinacyi i trzymania seynkow
po wszach.

Artykuł 160.

Właściciele nie będą mogli na przymusie arendować propinacji innym Żraelitom iak byłoby tym którzy są obici w art. 158. a to pod karą grzienia rana wyrównyująca kłosa summy arendowney na wszystkie lata dalszemu.

Artykuł 161.

Każdy komu by dowiedzionem rozstało się przyjęcie swego narwiska dla arendowania propinacji na rzecz kogo który jest od niego wyłączonej, będzie przeciągnięty przed sądy Sąd Kryminalny na żądanie Sta. dy Prządowey.

Artykuł 162.

Sklepy koczenne utrzymywane w miastach przez Starzakonych, nie będą uwarane iako miejsca sprzedawcy i wyorynku wudek i innych brunkow i upietnie z nich berdy będą wyłączone.

Tytuł XI

Porządzenia i atrybucye

Artykuł 163.

Komisyja wyznani Religijnych i oswiecenia publicznego ludzkiej umian wewnątrznych są upowarnione do rozwińnięcia zasad niniejszym urządzeniem obiegłych wozym do kłowej umich należący przez Instrukcyje sacregolne, kłoni

wydać się obowiązane; bez naruszenia
jednakże łaskawych zasad Instrukcyi
le przedstawione roszczenia, Prządowi. Oprocz
tego wspomniane komisye, rozprawy,
podług własnych swych Attrybucyi przed,
mioty które sami będą mogli urządzać,
od tych które do decyzji Prządu podać
będą winni.

Artykuł 164.

Prząd będzie mógł wykreślić w urzęd-
stwie oznaczone do kładnicy kory prze-
mierne i poprawne, i takie maia, bych wy-
mierane, na nadużycia przestępstwa,
nieobalstwo i nieposłuszeństwo, których
by się dopuszcili urzędnicy rządowi lub
wskazani prywatne osoby. —

Tytuł XII

Porządzenia ogólne i inne
mierzące

Artykuł 165.

Wszystkie kahalaty i takie dosąd ist-
niające, w następnym królestwie pol-
skim są, aniesione i skoncya, i działania
swoje nabychmiasz i następnie po sta-
nowieniu władz ustanowionych ni-
miejscowym urządzeniem.

Artykuł 166.

Nadal wszelkie tych kahalatow nie bę-
dą, mieć podług Tytułem nadnego wy-
roku ani nadney władzy nad Narodkami
mi a to pod karą, prawem zaprzieszano.

Artykuł 167.

Oni wyraźnie obowiązani do dokła-
dnego wania sprawy Dyrekcyi Generalney
z swego urzędowania, i do oddania weals-
wa do rąk Kasyerow przez le Dyrekcyę
wymagane ia mających wszelkich fund-
row u nich w depozycie będących, lub

Summ od nich należących. Później
ulegaj rygorowi egzekucya która nie
tylko do majątku ruchomego i nie
ruchomego, towarow i kapitałow, lecz
i do ich osoby rozciągać się ma. Dla
umieszczenia ich do rządu rachunkow
i do opłacenia wszelkich Summ
od nich należących.

Uwzduh 168.

Kahaly miasta Warszawy oddadzą,
Dyrekcji Generalnej swe Archiwa,
Papierzy, Regestra, Dokumenta i
wspelkie inne Akta na co wydany
imi będzie revers który napisany
rozkazanie uspodu sponagdać się ma
tego Jmientarza.

Uwzduh 169.

Inne Kahaly znajdujące się w Krainie
oddadzą, również swe Papierzy Dyrekcji,
om pośredniemu które wydadzą, ten
kie same reverse, rodebrania onych.

Uwzduh 170.

Archiwa i Papierzy Gmin również
jak i Regestra, Dokumenta i Akta
do nich należące, tudzież fundusze
i kapitały, i wszelkie się znajdujące
oddane będą, przez tych ukłorych sa
Korone, Rabinom i Praeloronym
Gmin, a ci wydadzą podobny reverse
sa rodebrania onych.

Uwzduh 171.

Wielkie przywileje dawniej nadane
na Starostkonnym tudzież wszelkie
prawa, i wyroki nakazujące względem
propinacji, przemieszkiwania, nabywania
nie własności i. t. d. przeciętka tydom

wybrane, na koniec wszelkie przepisy
prawodawcze, sprzecznające się niniejszemu
urządzeniu na razie się zwoła,
i uchylać.

Artykuł 1172.

Wykonanie dokładne i nie zwłoczne,
we wszystkich przepisach niniejszym
urządzeniem obciążonych, poleca się
szczególniej Prokuratorowi Królewskiemu
pod jego odpowiedzialnością.
Przednie zatem mocą czynić potrze-
bne nerwania i maletowania władcom
krajowym które z swojej strony
są obowiązane stać się do
wykonania.

Artykuł 1173.

Władcom Publicznym Naszego
Królestwa Polskiego poleca
się każdy worem do niej należy
wykonanie niniejszego Urządzenia,
które ogłoszonym i w dzienniku praw
umieszczonym mieć chcemy.

Rapport Projekt Organizacji Żydów.

Projekt Organizacji Żydów w Radzie Star-
now czytany y pod rozważę, Jcy fakton-
kom oddany, jako całemu zgromadzeniu we
wszystkich szczegółach dobrze znany, nie
potrzebuje być w treści swojej powtarza-
nym, w niniejszym raporcie, wyciągnięte z
niego zasady y głównejsze rysy wystarczą
na wypowiedzenie Urząd y wskazanie skut-
ków, jakich pod względem ogólnego dobra
Kraju, albo żyćcy, albo przedstawiciel radzie
stanu należy.

Wprowadzeniu atoli tej warney y podobno
ważniejszej nad wszelkie dotąd rozbiране
tu materye, nie wolano, pominięciem, y
szczegółowe jego rozporządzenia, jako star-
nowiące całą siłę środków, do działania
w zamierzonym celu wybranych - przeciw-
wainości powierzonej mi pracy - prakty-
nany, iż od krajnego i dobrego urządkowania
tego przemysłnego ludu należy pomysł-
ność ludu Kraju tak długo nieodzownym
wym ich wpływem samowana, wywam
całency Samieśnika Państwa Samu Man-
gi dla rzeczy, sierpliwosci dla Stabcy
daru, surowego Sodu dla bezstronnych
postrzeżeń. —

Kim przystąpić do Urząd nad projektem
Organizacji Żydów - powoli Samieś-
nik y Państwa Samu - przeprowadzić ięz
krokiem obrazem historii tego Narodu
w Polsce a Dziejow obcych y Naszych
wyciągniętem. —

P.

Domigday Narodami, które rozproszo-
nych żydów przytulity, y do swojej
ziemi przyigoty nie była polska ofiar-
nia. Główna, podobno będzie wpa-
dzie tych krajow, które się albo od
tej rozlaney po Europie Saranicy
uwolaty, lub mądroimi ustawami prze-
wioy ich, przez nich saranie zapo-
bięty. Miesz, nas dziecie, iż ci wż-
dronce, uchodzący przed Mieczem Sary-
mian, tutaj, cieżę się wpa-
tylko sposob do życia, wolne wyznanie
stareney sabbotami wiary, y obiz-
trość dla niechłuyney narodowości zna-
lechi, wpa-
pieniękami doprowali się przywilejow,
y wpa-
przeciw sobie wywołali — Saxonos-
zebranych przez nich bogactwo, y sabbot-
kon ubrały się wspólnie na ich wyter-
picie, spotwarzono ich rod i wiary,
o sabbotnie przeciw ludzkości, a wymie-
rkaicę hany przez wtasne czyny, do-
starzono dowodow, iż krowany sabboton
może nie znać w srogim państwie
się wiary. Za ustawy iakie przeciw
nim przitano rumienie się powiniem roz-
sadek y ludzkość, okrucienstwa xia-
kiem postapiono xniemi we Francji,
Hiszpanij, Niemczech y sabbotach,
przechodzą dalkości, wszelkie wyobra-
zenia rozumu, gorzaly ich siatami
s tosy w Hiszpanij, broczyły się krowy
rozkowania.

rozkłócania we Francji y Niemczech
wymiano, sprzedawano, więziono, kłujono
y wypędzano.

Wielki te wówczasny przecin dydom pomie-
sty są wspomoczeni tych których w
Dolnym przywilegie uzyskali. Jeżeli
wizc niema pewnych dowodów, kiedy
się u nas po raz pierwszy ukazał
ieft zaprzeczony ślad, kiedy się pomno-
żyli.

Dla uchodzących z życia y mają-
kami miłym została się przytułkiem
siedziwa ludu rolniczego y wojennego,
ktory mając dożył gnady z bagnami
y lasami, dożył zatrudnienia z cześ-
dami rozstawił przybytkom otwarte
pole ich naturalney skłonności do
handlu, przemysłowi y chełwości.

Radwoch stron do Polski uchodzili z
szech napychali ich prześladowanie do
wielkiej polski y krakowa, od wscho-
du Ukraina y Podole, ponęta, żytku
przez obfitość plodów nabita - moze
ten y od Włgi z owego krolestwa kro-
zarow o którym pisze Nestor nie ma-
ło ich napływało - Kolesław Człaz
Wielki polski 1260. Dł piernwszemi
obdarzył ich przywilegiami. Kazimierz
Wielki, nie z sobą samoy miłosci ku
ksterce rozszerzył ich swobody, do nar-
dan' jego wplywały wielki krola Gor-
spodarka, ktory zatrudniając niemi Ma-
sta, a wprowadzanemi pieniędźmi nar-
dając rucz przemysłowi y handlowi

opraciał naród w Szwecji tam i
wujkami dotąd mało mu znaniemi.

Dzieci Narodu Naszego aż do ostatnich
czasów mieszanina, łask i surowości
Krone pieniądza szafował lub użyczał. —
Naradzano się kilkakrotnie nad ich wyz-
dzeniem lub opóźnieniem im handlu, zabra-
niano im nadanych swobód, nakazano no-
szyć rękawce czerwone płaski na sukni, dru-
gi rękawce czarne aby się od chrześcij-
an różnili, a to według wpływu duchownych,
którym również na ochotę ryżku i niektórych
niechęci ku różnowiercom nie obywał-
trudno pogodzić czynny opiekunów z Jagiel-
low pod którego berłem roznośno wian
znajdowała ochronie, kiedy nadawał
cydom Rannem kim brzytwę karania
występnym śmiertelnie w Litwie, upre-
żniał im ich własne władze — w Chacie
dopuszczał palić żywoem obwinionych o kła-
dziej hostji i rozmaite piśmiel na nich
nakładły opłaty.

Dofarował żydki wyprawdzie powodów
do surowszego i niemi obchodzenia się
pod tem panowaniem chwiciających się
wierze katolików, nawracali na swoje
wiary i obrzezanych na wotokazyng
odszykali, przeciw w ogólności mówiąc,
wszystkich tego rodzaju przesławian
ucisków i zabawów wymierzonych prze-
ciw ich wyznaniu, pełniejszy są Dy-
cezałne synody niżej księgi fran-
wilnych o wyrokach przeciwko nim ob-
żędów — zamęczenie dzieci chrześcijańskiej
wiary wypadłych, xawieć potrzeba
Przedanie do ukoniecznia sprawy w Lubli-
nie teraz tożący się.

Do okropnych przesławianach o których
wycią

wyzej namienitem, nie przyszli dydzi lepr
 szemi do Polski, ale przyszli oftrozniejsi,
 ta ich niezemna postac, pod ktora ich znamy
 przybrana, zostala dla niebudzenia szerszo-
 sci Narodowej: pod ich maska, umieli
 wszystkie karobki do siebie przeciągac,
 przeciwdywac, y odwracac burze, ktora juz
 po kilka kros nad ich glowami zbierata,
 w wolnym Narodzie, gdzie juz wszytko
 czyni iawnie y bez tajemnicy: przez uraz-
 dzona, Polacy, po wsiach y miastach ktor-
 zone, y karaxmarzy y Zaktorow, wczesnie
 o wszystkich przeciw sobie zamachach,
 Cyroglifikami niezrozumialego Jazyka
 bez Obawy ostrzegani. Obrosli juz w to,
 ciarodziejyckiego kruszaru laske, za do-
 skuzciem ktorey narazawic, to ich niez
 przyjaciele nie miecia, potrafili oni proz
 tego w przeciwnym do rzyk swoich
 handlu przez darzana, lichwe, tak pomier-
 szac krajowe kapitaby swoimi, tak
 bezpietactwo ich hipotecki do własnego
 przywiazac, na koniec do podziatu niego-
 dzinych rytkow nie enym ofukhanstwem
 y negdanych Wloscian adantych, takow,
 y ciemna, szlachta, przypuscie, tak na
 koniec w calym obydwu domowego y publi-
 cznego zycia potrzebni juz uczynic, a
 przez to pewna, wzelkich adziestw
 y naduzyciow miec karce, ze ci ktorzy
 ich w Zakotach karatezywa, nienawidzic,
 kamienowali, na obradach y Sejmach nie
 mnieysza gorliwoscia, brotili.
 Inwentarze y kontrakty, ktoremi szcze-
 golnicy na Ukrainie, niegodzinemu ich
 adziestwa nieszczesliwych Wloscian za-
 przedawana, Komabrylyby nam słowa
 przez

Dołkon kozackich do Jana Kazimierza
racczone „Nie szukajmy w prawach juroz
ności praccin żydom, ale pilnowaj na-
lezy, aby nie byli w mocy Nas obdierać.”
Nie Duchano tego głosu, spada po dwa
kroć krowa ~~na~~ na głowy, żydow y
Salachy jako współników Uciisku y
rodziotwa, lecz ta okropna nauka nie
pomawita wyuzdaney skciwości. — Za par
nowania Sobieskiego żyd Petcal trzymat
do, mennicy, y Ekonomie krolewskie, obdier
rat Wieszczon, spracoawat Turski króla
y umant Bankrutem. Za obudwoch kolan
Augustow pomnozyla się liczba żydow nar
pływem adrijski, skąd ich Piotr Wiel
ki na skrocie swego ludu wygnat na
sawke. po pierwszym podziale polski
urządzenia Józefa II w gallicyi przez
strudnienia im Matkinstw, obowiązek
stuzenia w woysku, sakax ulubionych
im szynkon pomnozyla liczbe żydow w
sawsiuonej granicami polskaze do ofney
ozroci ludności krajowey, pomnozyla się
z niemi wewnętrzne kraju kłeski, które
wskielkiego rodzaju osauhanstwem spro
wadzali, gotowi sawke ofiarowac się na
parzezia do wskielkiego rodzaju play
iaki polskaze sasiodki pracznacali, sa
razili po kilka kroć kraj galicyway
Monctay, wskugiazac na liche ryzki przez
ciwko Narodowi, który ich ryzki, przytulal,
dobrego bytu z skroda swoio, obawalat,
a ktorogo niemig ani icdna kropka potu
ich nie padla, ani icdna kropka krwi w
Obronie nie skropila — ^{to} tak jest pewne,
ze nie korzyści ciggnione, ale ofiany cyze
nione przywiaz xwia, nas do kraju —

Żydzi nigdy Polakom nie mieli za swoje
 Oczyszczenie, chociaż z nich tyle przykro-
 ciągali - za przynęty, ryśku, za głosem
 zabobonu porzucali ją, po dwa kroci bez
 żalu - Dawiony Ofiust i Konstanty
 nopolu Sabatoy - Sewera panowania
 Jana Karłowicza y Franka za Augusta
 III tubiący się po polsku y Niem-
 czech, wywiodł ich nie mały kłopot, a za
 niemi y krasne summy pieniężne, ktor-
 rych skrupuła część Policy krajowa
 zachwycita, Dawidoweni w swoich Mar-
 dziejach odarci i Maja, kow nina, nie
 Dychaney Natwornienności, wracali ano-
 wu i Młostnem do polski na nowe Pa-
 rocki, na nowe Rodzinstwa, y na nowe
 Kłeski kraju - Narod polski cierpiąc
 ich, y nie przedsiębiorąc żadnych wzgł-
 dem nich urzadzzeń, był podobnym do
 chorego, który sobie w własney niemocy
 podoba, nie smiał tego wrzodu nieczyste-
 cego ciała, Masse, tego ciała, ani i korze-
 niem wydobyci, ani stworzeniem i soko-
 dlinego iadu wyzyszc.

Decylić się przeciw maicy przez
 własne moze uczucia iak na głos
 obcych po dojrze niedowied, którzy spor-
 szemi bez przykroci tego Młostcha
 w wielkiej Liczbie po polsku rozla-
 ocy, naduryciami Rodzinstwem, ofu-
 kaniem, ciemnotą, Niedożan, y niez-
 chlyotwem, wykarcz.

Narodowi:

Narodowi Polskiemu ohydne pobła-
żanie y obojętność, przez które do-
zwolony nie tylko temu ludowi składać
oddzielny Narod y oddzielny Stan w
Kraju, lecz wpić się we wszystkie
części przemysłu y pomysłność kra-
jową, w samym narodzie wysysać.
Wszystkie Dzieła o Polświe pisane,
są napelnione tego rodzaju wyrazami,
y mianem upadliwym porównaniem
Polski do innych krajów, które się
z tego porzuciły. — Za Stanisława
Augusta poczyniono niektóre uporząd-
kowania, lecz pożyteczniejsze samym
Jydom, niż krajowi, gdyż motłoch ten
oddzierając y oszukując kraj, nawza-
jem oddzierany był pod powagą, wie-
ry, przez własne zwiierzchności, które
miedzy niemi, za kilku moich y
bogatszych, tysiące szkodliwych y ubo-
gich fantazjów. Za wzrastającym
osnieczeniem, a za nim poięciem własne-
go dobra, szlachta w niektórych prowinc-
jach na ziemiach y Szymankach
zaręczyła sobie przez uchwały nie
cierpieć Jydów na Szymankach, lecz ofar-
teczne y kasaone ich urządzenie roz-
stawione było w Stanem 1788. Rk²¹
Cejmowi Krowy wprowadzając zba-
wienne odmiany, we wszystkie części
Państwa nie mógł nie dotrzeć, tej
najdokliwszej polityczney siły.

choroby. Podawano rozmaite Pro-
 jekta, Komisya Karbona, iako
 z Wielu wzgledow mairca Stefanki x
 tym przedmiotem, y w statystycznych
 wiadomosciach pomoc, uklady plan Pa-
 formy, ktory dla nastepnych w kra-
 ju cholicznosci skutku nie wziad,
 lecz ktorego Nam rysy niezmordowany
 Fracki w rozprawie swojej o Lydach
 dochoval.

Plan ten Onoc innych o Lydach wysz-
 brazen, w innych skladzie krajowego
 Paradu Ustan y praw ukladany
 dzie iako szacowny Material, w wie-
 lu zbawionych wycegalach przydatny,
 styka jez w niektorzych czasciach x
 Projektem pod Dyktando przycho-
 dzacych. Nowe ustawy, nowe wyobra-
 zenie, nowy zakres prawstow y doz-
 wiadzen, przez lat 20. pod wlasnym
 y obcami Prasadami zebranych, wskaz-
 zuje inne zasady dla rzezy; choz
 ciap jestsze pod ow czes mniemania
 Chraceianstwa, wplywady mocno na
 Interes polski, znano juz aboli; it
 potrzeba usunac wszelkie rodzaje prac-
 niowania Religijnego, y zabezpiecz-
 Lydom wolnosć Dorszow y swobode
 wyznania, a wryskkie inne roznie, od-
 sobniajace ich od krajowcow zopolnie
 zniszczyc, wryskkie sposoby zskodliw-
 cu:

si odiać, wszystkie środki stania
się przytem ustatwić — Przybrań
te iedną rzadę, położono ją za pod-
stawę, nowego trybun urzędowania,
lecz od niej odstąpiono w środkach,
zgola w celu aby trybun przemienić
na krajowców rozstawiono im sposobu
rozstai na ranfice trybun.

Państwa Niemieckie, którym ten kraj
następnie podlegał, rozwinęły się
w systemacie, względem trybun
Pruski, więcej pobliżać trybun
y używać ich za narzędzia do wielu
swoich widoków fortuny, przywa-
żne iedną nie wyszły z tego kawi-
krania, w raku wyprawili się
ofukantstwo y kroczość Me-
klerow. Austryacki opiekując się
wyknanie z Moysesza, narodowości
kroycaji, przesady, y natłogi trybun
uczynił celem spekulacji finanso-
wych, nieskuszliwe dla moralności.
Systemna, uprawiać się y drę-
czyć, za nie trybun przez takie
udroczenia mieli postać przestar-
dowanych, a przy sposobności, kroi-
rą, w ich reku rozstawiono, każdy
na siebie nowy nakład uwaga,
za Drazyni lej oddarcia na Mieszk-
kancach co z nich nie miłosciennie
wyciskano. —

Prząd Piętkwa Warszawskiego
 papiuąc się, przez lat kilka i nie
 dostatkim i kharbu, y z ogromnemi
 potrzebami Prządu, czynił więc
 Offiary i wewnętrzney pomysłności
 kraju, dla pokrywania niepodległo-
 ści wewnętrzney. Tydki więc ro-
 stali ciągła, Spekulacya
 Prządu, a za to na wzajem Prząd
 ciągła, spekulacya, Tydów, na któ-
 rychkolwiek bądż Stronę, niekiedy
 się Korzyść nachyliła, zawsze
 strata kraju y Mieszkańców była
 iey Owocem. Ogromne Summy
 które Prząd z różnych Monopo-
 liów y nakładów pobierał, y które
 na kupno rozmaitych potrzeb y
 reparatów wydawał — przechodziły
 przez Ręce Tydów. Laburze-
 nie powiększone tak korzystne,
 zabięgom y przemysłowi tego ludu,
 stało go na obfitym polu ży-
 sków, z którego wzniósł się, w dor-
 staki y Bogactwa.
 Tydki więc bez wątpienia przy-
 caley dawnicy skhodliwości dla
 kraju stali się na ziemi Polskiej
 najmocniejszy rodem — przeci-
 wyobrażenia liberalne z trudnością

sie, chcą zgodzić, na ograniczenia
praw ich własnej, szczytnej potędy.
Oniżem wystawia nam ich tak
niegodnie — tak w prawach powszech-
nych jako ludzi z krajem zionem, tak
nie Husana, pogardę, okrysem, y z
wszystkich "horaxu" społecznych
wykutem, iż względem nich prawa
powszechnie gające, zionia, się przestado-
waniem. Naturalny y zasturony
wzrost, nienawidzić, zionia, niespra-
wiedliwość, a harde ścisnienia ich
dłazenie, krajową, zionia, ofwieconego
wielu.

Jeż im więcej w tej warncy Materji
wystawia się zionia, która pociągu
y uwodzi klachetne uczucia ludz-
kości, tem więcej jest powodow postano-
wienia się na tym punkcie, zionia, które
go ze wszystkich zionia, obięta, roz-
zebrana, y uwaxana, byda moze.

Dobro kraju, pomysłność wszystkich
bez różnicy Mieszkańców, sprawicie-
liwość y ludzkość powinny być
nie odstępne, prawidłem urzędze-
nia tego ludu. Ja, wiony, sa, ma-
teryalu, sa, chcą, zionia, uprzedzenia,
w tym więc stanie przygotowania
to bez wątpienia urzędzenie będzie
najlepszym, które odjawsky zionia,
wszelką sposobność zionia,
społeczności Narodowej uerunie
wszystkie.

stawady do stania się pożytecznymi
 y miernymi Mieszkańcami Kraju =
 które oddając im wszelką sprawę
 „dlugosć” y Opiekę jako ludzom, nie
 uyma, nie „sprawiedliwosci” względem
 Polaków.

Pod tym względem praysęmpniąc do roz-
 bioru projektu, nie mogę, w nim, nie
 znajdować wielu szkodliwych srod-
 ków do ulepszenia losu „Aydów”, y
 przeszkadzającego im na pożytecz-
 nych krajowi Mieszkańców, nie mo-
 że, nie przysłać wielu prawideł
 y przepisów do ustatkowania zadanej
 reformy pożytecznych.

konstytucya zarządziła wszytskim
 wyznaniem wolności obrządków „świe-
 go” wykonania tego dobrodziejstwa
 względem „Aydów”, domaga się „ofwiceenie
 wieku, „ludzkości” y „sprawiedliwosci”.

Pierwszym więc zarządzeniem tego
 projektu zabezpieczono „św.” w swojej
 wolności y od wszytskich „prześkoc
 lub nagrypania obrządku różnyeh wy-
 znan „Religii” „Izraelskiej”.

Religia ta, od czasu zburzenia „Jero-
 solimy” popadła rozmaitym „kłamstwom,
 „kłamstwom”, „kłamstwom” „zagorzelcom”, wy-
 myśły, przeciwne „terakniey” „skemu” „poto-
 zeniu” „Aydów” y „Cowanystwu” w którym
 „szkoda”, „prześkoc”, oraz y „bawamuczące
 ich „Narowniwości” „wykłada”.

daleconem kosztato utworzenie katechizmu
na prawidłach czystej wiary, z którego
byłby naukę Pielgrim, y moralność
czepał maia. Ciemnota obecna Żydów
czyni ich ślepiemi na własne ich dobro,
nie nawisłnemi w ślaskim zbawienym
odmianom, kaci, temi Mitosnikami, obrząz
dlugych spoleczeństwu na łogow, we celu oświe-
cenia ich katolone byda maia, pod dozo-
rem Komisji oświecenia Szkoły Pra-
clickiej Elementarne dla oboicy pici
młodzieży, ktorey do lat 12. nabywa-
będa, potrzebnych wiadomości, a po od-
bytych examinach przechodzić do Lye-
ceum, nie pominiemo uwagi na utworzenie
książek Elementarnych, na cenzurę,
dziat w języku Hebrajskim pisa-
nych na wybor Nauczycieli, na katore-
nie szkoł w celu przyposobienia
Rabinow, Domow miłofierskich, Szpi-
talow &c.

Salary Żydow z prozmiatow y wło-
czkow pracobie na ludzi w stalego
stanu y przedsiemwzięcia, kazdy z
nich po 12. latach y odbytych exa-
minie obowiazanym będzie obrac
sobie rzemiosło umieszkonym byda
w sechu, ubrzymac na to patent,
inaczej z kraju wypędzonym będzie.

Proszę nalezato ich wyścaga, sklon-
ność od przemysłnych y na oszukani-
stwie kasadnych karobkow do uprac-
ny Probi od ktorey tak widoczny
wobrac, iako od niekorzystnego

y niegodnego ich zatrudnienia okaz
xuią.

Włożono obowiązek na każde Gminę
przeknaixce co lat 7. iedne famir
lia, Żydowska, na Głode Polnicza,
by tych zakładowych plemien, na
stepcy stali się rodem pracowitym y
rolniczym.

Handel ich albo jest hazardowny, nie-
pewny y nieporządny na spekulacy-
ach więcej śmiałych iak gruntownych
zakładony, na funduszach kawodnych,
a exco to cudzych wsparły, a kład
Żydów o Bankructwa, a wierzytelon
o Straty przywodzący, albo mały, ni-
czemny, przekupny, którego opskhanie
stwo cała, nadzieją, dzienny zarobek
ryskiem, a niebezpieczna droga do
wzięcia placem.

Urządzeniem więc rozstaia, na klasy
Kapcon według oznaczoney ilosci Kapiz
salon, niemajacy w handlu 10000.
kapitalu zalozeni są do drugiej
klasy, ktorey towary po Miastach
y Wsiach rozwozić nie wolno, y tylko
ie w sklepach y placach targowych
przez polidoy, narzadzonych sprze-
dawać mogą. Handel zaś nieporzok-
ny x rzki, iako uskutkny ich przebie-
głości y opskhanstwu zupełnie zabro-
niony.

Oby pochamowac rozmnażanie się
ich nad proporcya krajowej ludności,

J.

z napisem za granicą niustanny, prze-
pisano 18. lat dla Mieszkańcy 16. lat dla
Niemieckich do wchodzenia w służbę, Matrimon-
ialne, także do dopełnianie obywatelstwa
cywilnego, z opis ludności, na koniec przy-
branie Opium wstawiących do każdej fa-
mili, Patentu dla każdego wstawiącego
nosici, bez których zaden ayd za Miesz-
kańca krajowego uwazany nie będzie,
a które przy każdym zadanym przy-
kazem do Wyższemu okazac w
policyi musi. —

Na koniec by zrownac obywateli z
krajowcami wstawić Mieszkańcom
wspolne uchwycione dydaktyki podległymi
Czynnami Wojskowemu, a wskelkie
Czynności oddzielnie samych dydaktyk
cięższe zniesiono.

Leby nie przedtuxat Raportu wy-
kazaniem wstawić szeregach
rozporządzen, pod okiem Herca bez-
danych, powiem ogólnie, iż od czego
dydaktyki odprawadac, z do czego ich
przywycieczajac, wczem ich popra-
wie, z do czego zachecic ich nalezy, nie
kostalo z nich, lub mniysze, roz-
ciężtoscia, promienionym w sumie
szym projekcie.

Leby wstawić chociażby najbratniej
z najdoskonalej dobrane środki w
skutkach swoich nalezy, od zasad na
których opartymi kosztaty, i od re-
ki, która niemi kierowac będzie.

Na mylny podstawie opadzone zlar-
kim skutkiem dawaia, na szkodę
krajowi.

z takim działaniem na pomysłowości.
 Do tego wywodu zbawiennych
 rozporządzeń to jedno dołączamy,
 iż na pośrednie narzędzie do ich
 wykonania y rozwiniecia są używani
 si sami Żydzi na praktykowanie
 których wydaniem było maia;

Że aby postanie tych Żydów w możności
 działania y kierowania powyższymi
 środkami, postępowaniem są w jedno odz
 ębne ciała, w oddzielny polityczny
 stan y w nim otrzymane, oddzielny
 Sąd Administracyjny. Wyłącze
 nia sądowe zgola cały był
 swoy Narodowy, wszystkie nadzieje
 porządane ich praktykowania
 napętki, a ich miejsce zastępu
 ie obawa mocniejszego ich zakorze
 nienia się, y rozpostarcia się
 x wszystkie mi temi kleskami, które
 na kraj wprowadzają.

Jako według pierwzych Czynów
 w nieionego Projektu Hierarchia
 Kościoła nie jest iedynie władzą
 Duchowną, do wykonania obrzędów
 Religijnych przeznaczony, - ale roz
 na x Żydów Duchownych y Świecz
 kich przez mieszaną Skład przez
 dodane sobie atrybuoye cywilne,
 y powierzony, cały, całość Administrac
 yjną Państwa stać się władzą

rodowitą

Jaraelskiy. - Przędem oddziel-
nym żydowskim.

Stwierza oney swoiey reprezentacyi
Narodowej w Dyrekcyi Generalney
umiejscowionej w Warszawie - poprzez
dniem iey ogniwem są Dyrekcye
w Wojewodstwach, Krzecim Diabini
y podrabini w powiatach. - ofiar-
niem Diabiny w Gminach, ktoray
w sprawach sypilnych działaja, pod
Imieniem Synodykon - pod raka,
zwierzchnoscia, strajmie własne y
oddzielne Gminy, w nich Wybory
Elektorow w celu uformowania li-
sty kandydatow, swoie y oddzielne
podatki, na utrzymanie Urzędni-
kow, swoie szkoły, swoie dzieła
w języku Hebrajskim, swoie In-
strytuta przemysłu y dobroczynno-
sci, swoie zwierzchnosc' policzki
ny, swoie karnosc' Urzędnikow, swoie
ie własne chody o do rozwodow sam
przez siebie przestaje nalezec od
władz krajowych, Prząd tylko ieyo
teokratyczne cywilny podlega w sprar-
wach duchownych Komisji oswiecenia
w sprawach sypilnych Komisji praw
Wewne: i Policyi. Prząd Najwyższey
Dyrekcyi tego Prządu będzie Prokur-
rator przez Monarche, mianowany.

W Dyrcektoryach powiatowych pro-
 kuratory dla strazenia w wszelkich
 ublizeni prawom cywilnym. A lubo do
 wszelkich spraw w Dyrcektoryach tak
 Generalnych jak Wojewodzkich Język
 polski przepisany koszt, gdy jednak
 Hebrajski, przez podpisow w przy-
 watnych y urzędowych czynno-
 ściach nie jest zabroniony, gdy im
 postanowiony koszt. Proci ich wła-
 ściwy, tak ich odrozniający od
 Krajowców, przez wszystkie nigc
 xnamiona lud ten kosztie oddziel-
 nem narodem, y aby nim na kaw-
 sze koszt pod straz własnego
 Pradu podchodzi. —

Tak atoli urządzeni dyktu naby-
 wają w całej rozciągłości używa-
 nia praw cywilnych, a kalceni
 x pomiedzy nich przez hommi-
 sya, oswieccenia x dobrego postę-
 powania y xdolności mogą roz-
 staci, bez ograniczenia prawa poliz-
 syczne y Obywatelskie. Oprom-
 wiec używania praw politycznych
 w Obrebie własnego y oddzielnego
 Stanu wykwalif. mają tychże praw
 wspólnie x Polakami — do których x
 rodu nie należą — i od których się iak
 obcy narod oddziela. —

Chcąc xmienić dyktu w pracowniach Poliz-
 kow, rozlicznych Chacmiesznikow, rzecel-
 nych kupcow, bez xmienienia tych wszystkich

nawyknien y skłonności, które się stały,
własnymi cechami ich Narodu pranie ich
niepodobna. Choć zabrzec znamiona, które
ich od krajowców różni, to jest xmienie
ich obyczaje, których się religyjne wyz
nia, y zostawiać im własne, ich Stan
ich Stan oddzielny, y ich być oddębny,
jest rzeczą trudną, do pogodzenia x kar
którym celem nie utrwalic ich oddziel
ności - zostawic im prawa, to jest roz
stanie dyobow dyolami y przypuszcic
ich do uczestnictwa korzyści konsty
tuoyi Polakom nadaney y przez
Polakom nad tytuł ofiarami zastu
żony, byloby podobno rzeczą, nier
sprawiedliwą, może ubliżającą, daroż
ni y obelżającym, a więcsem uwaz
zeniem wszystkich względom równie
dla kraju jak dla Narodu szkodliwą.

Wędy więc w skregutony rozbiór
tych praw przez rozważanie dwoch
punktów. —

1° Utworzenie x dyobow oddzielnego Stanu
wstanie, iakie obietcie skalki we wzglę
dzie uznaney potrzeby ofwieccenia, umoraliz
owania, y pogodzenia tego ludu x kwy
czajami krajowey spolecności, a orak
cygli może nastajic zgodnie x kon
stytuoyą Narodową. —

2° Dydi chociażby przyieli wplyskic
wyzszacie krajowców, skoro się staję
oddzielnym Narodem od Polakow
przez oddzielny ich rodu Organizacyę,
czyli mogą mieć prawo do uczestnictwa
korzyści konstytuoyi dla Narodu
Polskiego nadaney.

So do!

37

Celo pierwsze.

Niepostrachami dowodzić sey mandy ze
w każdym ciele politycznym oddzielne i
wyłączne korporacye, iakiego będa składu
i rodzaju są, precyzywnemi iedności władzy
Prządowej i porządkowi wewnętrznemu.
Jedynym one zawsze były środkiem
do rozkrewienia nowej opinii lub bro-
nienia ustaloney, bo duch ich był duchem
mnieman' i wogobranen' skłonkow klórzye
składali. Wszytkie oowiczone Prządy u-
znawali je za szkodliwe a nawet za niebezpie-
czne, iydzi i ducha Religii i przepisow sey
i Narodowej skłonności zawsze do składania
oddzielnego ciała dążyli bo uznali iż tym się
iedynym sposobem w swoich obyczajach u-
wiecznia, — im wyższą usilnością odoso-
bniać się zaczęli, tem silniejszą legoscia
naginano ich upór pod powłocne prawa,
a na koniec dokazano ze iydzi rozbili kra-
jowcami. — Niema albowiem z tym rodem
środku. — tylko albo ich przerwano lub
rozkładowano iydami uprzedzić się im i
dziś, tem będa natraspie. —
Jeżeli wzory obce i nieadomosc własnych
krajowych Dziejów, nie mają być dla nas
strasne, jeżeli różnica między iydami pol-
skimi a iydami zagranicznymi i różności
postępowania pochodzi, dąży nam konie-
cznie na wzorami u obcych nalezy, a uni-
kac' tych błędow, ktorymi przedkowie nasi
kleski kraii uwieczniali. gdzie tylko ciępnia-
ny był rod iydow, stanowano ich wiare, a
legnosc, uporna, chec i skłonność od różnia-
nia się, od innych narodow. Wspolnie
uciskano wyznanię a dorwalano będa przez
progardę, będa przez interes wysku wzma-
gac się w oddzielne ciała skutki tego były

widoczne. - Żydzi w Polsce natoryli sobie
Królestwo, a którego na cały Świat swoich
Apostolów i mędrców rozsyłali. - Pręgiż te
krój nieuczyniono, gdy równa opieka wyzna-
niu iakko by temu ciągłemu dareniu do od-
sobnienia się potyskali. - Otrzymawszy to
wszystko będąc Żydami czem się saczyca
Płacy, ani potrzeby, ani interesu niee
nieboga odmienić się w swoich Narodo-
wych uwzględniać - Doktor ich przez wła-
dze Narodowe polskie będąc się obciąża
o ich niewiedzę naczelna, która raz
dziej będzie łaska i nasłona dla Żydostwa
niekeli narządkiem pomocney dla widaków
Anady postugi - wstawione przy strazy
praw Gwiltnych i przepisow rządowych Pro-
kuratorzy, chociażby byli argusami Anady
Żydzi sposób przeżywania ich wyroku.

Jeżeliby nawet Dyrekcye Żydostwa p. dego wro-
nie w naszym kraju niepodobna; a kłopotem
były mogły usami Żydow oświeconych, wol-
nych od rabobona i własnych im nalogów
Żydow mówić godnych wyodrębnienia
Naroda uwylitowanego w Anacności ich dzie-
jów, ich Religii, ich przykazań i przepisow-
więcej Anadyiemy prowadzon być, iżby
przy tak widoczney sposobności chętnie się
do uwzględnienia swoich Dyców wrócić, niekeli aby
nawet Żydzi tak uporni w swoich przesądach
Narodowych, w swoim wstrząsaniu celu nowości,
w swoim ślepiem przywignaniem do sposo-
bu życia - przy tej samej sposobności,
iako im kłopotem podobne ciasto dać ubli-
żyć się chcieli do Anacności, gdy im iako
Żydom w tym samym kraju iż nie do Anady
nie rościć.

Skład tych Dyrekcjow niemoż, iż sobie wyo-
bratać tylko z Żydow wcale rozciągłości lan-
kich, iakimi ich Anady nateraz; - Deputowa-
ni z Gmin do utworzenia listy Kandidatow
muska być osobami upoważnionymi, tych kłopotem
ich wybierac będą, listowicie przez nich podana

na Urzędnikow do Dyrektorow będąc rawnie
 wie nosić uchę ducha tego nieoświeconego
 molocha, iaki do pierwiastkowych i grom.
 Dzien Tydnowych wptywac będzie, a iaka
 będzie lista, bacy będą urzędnicy i r. toron,
 ne rniech korporacje, w takim razie wltar
 Dnie datenia przesądow i nieoświecenia do
 ląd w swoim rozpięczeniu niesilne
 skrypiwszy się wieden punkt, będzie
 działac według widokow Prądu poro-
 nie, według swoich skrycie systematyzm
 i ciągłe! Własność gdy maiz wżku swo-
 im rtoron, karnosc podwładnych urzędni-
 ków ma do tego celu gotowe umięty, a
 klóre według woli swojej odmieniac more-
 ma gotowe sposoby w hyroglicyicznym ia-
 ryku — klóry wozylkie tego kroki san-
 iemnic, okrycie — Prąd klóry tydom
 noslawie iaryk przez siebie nieprorokumia,
 ny mówić misie, i udzielać się nie wybrania
 misie na siebie wyrok — bądź w ciąg-
 gley niewiadomości czynow tego ludu bo
 kls coflawie sposoby oszukania oszuka-
 nym będącą. —

Wcór tedy obróci się staranie, i nadzieia
 ucrynienia ich moralniey remi — Księz-
 ki Katechizmu przez nich samy układane,
 i pisane wierzku, klórego dnie nikt
 prócz samych tydow nieprorokumie, chociaż
 podawac się maizce do Komisyyi oświeca-
 nia, tznadze sam przywołiego sobie czo-
 ra i Sędzięgo —

Niemogze nosić w sobie niedocieroney rón-
 niey słow z Duchem i podlegac wykładowi
 do klórego tylko sami Nauczyciele klucz
 miec będą? Niemogze na ten katechizm
 tak rość Komentarne słowne, iak urosły
 jolicaly Palmadon na piśmie swięte i pod-
 nia Drowków! —

Chociażby i przekraczono Katedrą odpo-
wiadał swemu celowi?

Gdy wolno jest żydom wynawadzać książki
i rękopisy w Hebrajskim języku pisane
gdy centrum tych książek od Dyrekcji ra-
leży - gdy kraj ten, cały narzucony jest sta-
mem białymych dni, w których wiarę
i ufność żydzi pokładają - najprawdę to
Katedrą w Szkolach elementarnych daw-
ny, co lepsza, przeważnie rodzice podsu-
wają zaraz od niemowlęcych lat dzieciom
naukę w piśmie i książce na których są sami
prawowiercami żydami. wychowali - skoro
młodszy Izraelca do lat 18. rozpoczyna
tych samych żydów, skoro się wychowują
będzie na tych samych wzorach w religii i po-
winnościach łowarskich; i tak przylek
będzie z ustraszaniem ich do Liceum, nau-
ka nierebna tego co wykonanie wproci, lecz
dopomocą do umiarkowanego rozwinięcia
tych skłonności wprost sakralny łow-
systwa. -

Examina przez Dyrekcjami w obecności
urzędnika Administracyjnego udawane, będą
tylko piśmie stryby "chitrowi" żydów u-
miejscowości skłania urzędników i uwodnen-
nia Szkoła. -

Wzrost żydów przez żydów ani się umoraliz-
ja, ani się oświeca. - a jeżeli dla przypu-
szenia ich do korzyści społecznych łow-
unki są istotnie potrzebne, w oddzielny
plan, iako temu kelowi precyzyjny skłania
bydy niepowinni.

Niemotna przez tego niezmierzynac, aby
na odgłos łow wotnych przywilejów, których
władnym krajem niedostępnymi, na odgłos mo-
nadanego bytu, i Szkoła narodowego żydzi
niecierpieli się ze wrogich stron, których
tylko ich narodowość jest acimiona, a łow
łow i całej prawie Europy; - kto wie łow,
łow i ufności w religijnych przekroczeniach,
dniach, - i takie sobie wroby czynić łow-

i iaka wyprawadzie usilnosć do nasy-
 chania się na ciemię, która na obicanc, lo-
 maczyc sobie będą - Doleg rozplemianie
 się i powiększanie ludności żydowskiej
 utrudane było przez wszystkie Rady na
 placy, sowna, staraniery lub powiebsu-
 cloleg wysłano wszystkie sposoby, wysy-
 kie środki starania im nieprzebyłych
 rapor ale gdzie są, dla ich „pniebiegło”
 ści komory i strate, doleg wysilano się
 aby ich policyi - podcymlina ich osro-
 tnosć umiała wszystkie ostrakae staran-
 nia i doleg nie nie jest niedokładniejszego
 między dziełami cywilnego Pradu nad
 spis żydów - tego Pradu sam na,
 do karat - dopednie, to sama przez siebie
 „zwierchnosć” żydowska? - Gdy te same
 probadki, do łaienia i ostrakowania
 ta sama osronosć nie uslaty - a nie,
 bezpieczeństwo ich na ptywa jest
 wiskore, jest widoczne - morndy bez
 obawy powierze mi najworniejsze rzecz
 we względzie obywatelnym i moralnym
 i jakim jest spis ich ludności, wcoz się
 obróci ich rekrutowanie przy ich wstru-
 cie od wogokowosci - i przy tej okonony
 wick racy sposobnosci uchylenia się od
 tego obowiązku, żydzi dais wkładają,
 osma, chese ludności krajowej, wkrótce
 porzeczowie są mogą, a iereli do nich po-
 lickemy tych wszystkich rich narodu zbier-
 gow, którzy umienioscy sukni, niepewnie
 umienili Religia - a pewnie nieodmieni-
 sklonnosci i „moycaidow”, nie można zabie o-
 bany aby wkrótce nieprzewarzyli ludności
 narodowej w łabie bogactwach i mniema-
 niach. -

Ze względu więc widocznej skłonności
dla administracji wewnętrznej. — Zawady
dla projektowanej Reformy Żydów, siebie
spiechenstwa dla krajowców — cyrycy nie
można łączenia tego ludu wolan oddziel-
ny. — Cyrycy również nie należy ze względu
na konstytucyę Narodową. Konstytucyę
warując Art. II woryskim wyznaczeniem wła-
ności obrządków, nie właściwości o Żydach
nie wspomina, do radnych więc szczególnych
prerogatyw prawa mieć nie mogą nad innych
Proroków. — Gdyby różnicę wyznaczenia dan-
wata i kielwicki powod do wyłączenia
się od powołanych krajowych urzędów, po-
dzieliliby się kraj na tyle różnych Stanów,
ile jest rozmaitych rodzajów opinii chrześ-
cijańskich i innych; wtedy prawdziwym wy-
pływem konstytucyę względem Żydów nie
może być tylko to, co się liczy ich wyzna-
nia — to jest organizacyę obrządków Preli-
giacyjnych i Duchowieństwa Izraelskiego.
Projekt sam wyznaczenie tej prawde przy-
nadanie Prądom żydowskiemu nazwiska
Hierarchij Izraelskiej. — Lecz gdy Orga-
nizacyę tej Hierarchii jest de facto
urządzeniem Rady y narodu żydowski-
go. — gdy nadać temu ludowi władze repre-
zentacyjne prawa polityczne i obywatel-
skie. — sama ta siebie władze się oddzielna
ustawa konstytucyjna dla oddzielnego
Narodu, — a uadem niemożna być polizo-
na, w rząd postanowien mających również
konstytucyę Polok, organizujących władze
i rzeczy Polok — i można by powziąć
względność cyrycy rozbrzeszenie do Rady
Stanu należy.

Oprócz tych woryskich uwag, oddzielenie
krajowców żydów w oddębny Stan i narod,
iżeli jest z jednej strony dla nich korzyść,
ne i prządane, z drugiej strony porbania ich

współkieru prawności do uczestnic.
stwa w prawach politycznych i Obywatel-
skich - co w odwołaniu drugiego pyta-
nia okaze.

Co do Drugiego.

Artykuł II konstytucyi brzmi: „
Równość wyznań Chrześcijańskich nie
będzie stanowić nadnych w używaniu
praw cywilnych i politycznych.” - Wnio-
sek widoczny, iż wyznania Niechrześcijań-
skie podlegają tej różnicy. - Żydzi więc
dla samego samego wyznania podlegają
określeniom; i w drodze konstytucyjnym
polskim tak zupełnego używania praw
politycznych i cywilnych jak Chrześci-
anie mieć by nie mogli.

Artykuł 4. Statutu organicznego o ren-
prezentacji narodowej brzmi: „nikt
nie może używać praw politycznych kto
nie jest obywatelem polskim.”

Żydzi więc przed przywróceniem prawa
obywatelstwa, w stanie w jakim się dziś
znajdują, nie mogą się zgromadzać w swo-
ich Gminach dla elekcji Deputacyon.
Do czego ich Statut Drugi niniejszego
projektu już upoważnia.

Żydzi rozpoznani jako Starożytni,
ani teraz ani na polu nie mogą używać
praw politycznych, gdyż im z mocy
Art. 4. tego Statutu nie wolno być
obywatelstwa, - słowa albowiem Artykułu
13: -

Nikt nie będzie miał prawa być obywa-
telem, kto nie jest rodowitym Polakiem
lub nie będzie naturalizowanym.”

Żydzi rodowitymi Polakami nie są, cho-
ciaż są mieszkańcami ziemi polskiej,
gdzie nie mają w sobie krwi polskiej i
różnią się wszystkimi znakami i po-

wierzechnymi i wewnętrznyemi ad Do-
lakow = Jeolby ich maia uwazac za
naturalizowanych, potrzeba aby sie prze-
kli wszelkiej narodowej rianicy przez
wyznania. - Ale chociaiby przekli sie
wzelkiej rianicy, gdy przy odzielności
zostaję Narodem żydowskim, słosownie
do powyżej wymianowanego Artykula
praw Obywatelskich dostaję niemożę,
skoro dla ich porzyskania potrzeba
stac się Polakiem.

Art. 17. Konstytucji - klory projekt w
mowie będać, chce udziac wopolnem mię-
sa kancom wykonania Izraelotkiego, sciazę
się do prawa cywilnego, - nigdy więz niemo-
żę staję na podstawie do praw politycz-
nych i obywatelskich dla żydów. - Projekt
w naturalnym porzadku rzecy niema smod-
ka innego dla żydów, iak albo chce
bydę uczestnikami koncysei konstytucyj-
nych, - rozlac Polakami w całej rozcię-
glosci ich powinności i stosunkow oby-
watelskich lub rozlanscy żydami, nie ro-
sac sobie prawa do icę dobrodziejstw roz-
dowitym Polakom przetrnionych;

Wgola iezeli żydzi kraioncami rozlac
mogę, niepotrzebuję radnych innych ur-
wadzen nad konstytucyę Polaka. -
Jeżeli kraioncami nie są a konstytucy-
eyi polskiej nie im więzey nie nalezy
iak opieka wopolna winnemi cudzo-
ziemcami; rozlanać nieia ko dla icę traktro-
sem i podlegac wstęotkim scielnieniom
Politycznym, wstęotkim wrodkom obro-
wności, klorych ma prawo, i powi-
nien uzywac ieden Narod względem
drugiego, skoro ma powody podcierania
iego odrębnych widokow i dzien.

Wprawdzie Art. 123. Projektu nię-
przymusza natychmiast żydow do u-
skutniczenia praw politycznych i Obywatel-

41

skich, lecz stanowi zasadę, że żydzi do nich przystąpić nie będą mogli. - Jeżeli według prawideł klóre Komisyyi Obrządków Religijnych i oświecenia publicznego przepiętka udowodnią - "że się cwickryli w naukach i kunsztach, iż nabyli z wiadomości poszczególnych do poświęcenia się w służbowym wyznaczeniu - a klóryby dobrem wychowaniem, sposobem życia i moralnością, nad innych celowali, będą mogli obrzymać na przedstawienie Sejmie Komisyyi, moc używania praw obywatelskich, do udziału w interesach do wyborów, do reprezentacji narodowej, tudzież posiadać Urzędy publiczne." Nawskie więc żydai, więcej lub mniej zdolni - lecz z rodu i wyobrażenia - obcy - względem kraju i Narodu polskiego, mają być uchronnikami praw, polakom tylko własnych.

Mówićem przeto zasadzie, Seraz kłóto ko przedm o nieskuteczności takiego warunku.

Alfai napewno należą Komisyyi Obrządków Religijnych i oświecenia publicznego doskonale, że żydzi - wiedząc, iż ludkie znalogow i przesądów, a szczególnie religijnych nieprędko się leczy - nie od wprowadzenia przepisów reformy do oglądania ich skutków jest daleki przedmiot - nie nabyte udolności przy najwyższych żydom nalogach stara na środki do stania się w kłólinym, - przeto pierwsze prawidła zabezpieczające społeczeństwo Narodowe, od tego wpływu, co by wniało z strony żydów, wzięt i obawę wrzucić mo, gło. Ten jest duch konstytucyjii naszej wst.

II. obianiony - ze wlych praprijsach
inaydkiemy usuniecie tego wlygolkiego
co ich od Polakow rohani, nabytie tego
co ich ablygi moie.

Lezy kiedy sobie przypomniemy skem sa
tydki, iak wainy dla nich lody sie do
dopiecia interesi, iak on obchodzi nie
tylko tydow Polokich lezy tydow calogo
Uwista nie prerogatywy im nadane dopie
ro stalosc i bezpriczenidwa a nawet ran
dniei obywatelskiego rozminicia naby
ca, gdy tydki obrzymacz w wlasnych
rodakach pro wlygolkich Magistratow
i Wladzach Arzadowych opiekunow i
obroncow = gdy spodziewac sie mozna, iz
z usilnem staraniem chwycza sie wszel
kich srodkow dla uzyskania iak najspie
niejszego udziatu w Pradzie, - a dobad
dozwolaczenie nas uoty, ze usilnosci ich nig
dy nie byla bez skuteczna i daremna -
ze pewnoscia przewidywac mozna, iz ty
dki tak sie probaja opatrywac we wlyst
kie formalnosci we wlygolkie postory
nastugi i usposobienia, iz Komisya
Obrzadow Religijnych i oswiecenia
wyraz sie postawiona wniepodobienstwie
odmowienia im raowiadzen ustalwiaz
cych w Pradzie weyscie wspolczesnosci kran
iowa, do ktorey wniosla caly Duch i da
nienie wlasnych swemu Pradowi sklon
nosci - tak obrzadzajacych moralnosci, tak
skynnie i uparcie pod kamykacych - w pael
kie rasady lowaryzskiy pomyslności, -
co iakie na sobz wiedzie skutki - iakim
niebezpriczenistwem ragrada, bez lwozi
wspomnie nie mozna.

Wyobratienia wieku slusznosc i sprawie,
Dlinosc, interesi krajii kate nam unawiaie
tydow iak ludzi, iak bliźnich, ucisk
prześladowanie, nieufnosci, upokorzenie, nie

nigdy dobrego niezmarsity wyprawa,
 dnaty owym traciłosi i upor, potrzeba
 wiec napewne łagodności, dymaniedli,
 woci, aby nieufności przybowoi, aby
 wotred triniakryje - lecz potrzeba ja
 miglai, nie ten wotred la obawa iest
 wzajemna. - Tydai iz maiz tr Sheligu
 i tr postępowania trniemi w jrne
 sitych wiekach - w kradnieyostym
 wieku la druga przyetyna ubala.
 Spotechnosc Chrescianska porby
 La iz do nich Sheliginych nienawisci
 lecz lwa wniey wotred i pogarda dla
 ich nalogow, dla ich odobielnych krajow
 krajow az do niechluyego ich pokoru.
 by ntego uleciec potrzeba czasu, po
 kreba tr strony tydow usilnosc, tr
 strony Akzadu owtroznosci i miary.
 Jekeli upodlenie tydow wyniodlo nien
 nawisc tego rodzaju ichze skadzenia
 Chresciansom nagle ich wyniesienie,
 i porownanie tr Polakami more byda
 wzgiedle przez Chrescians na upodlenie
 siebie. - i wyprrowadzie w opolnie skub
 ki, klore wotredkim srodkiem Reformy
 na jrniesz kodzie stana.
 Wotred dlagim wiekiem wyproiny,
 i niebezprzyetny powzygly nagle
 porabylym bydy nie more.
 Potrzeba iebey w przyetkie przyetyny
 iego tr ni knyly, potrzeba iebey rozro
 dek nie miał powodow wzgiedle o po
 prawie, aby w nie, uwierayt. Dlag jrn
 dyskusji jroiekla rekrutowania.
 mimo uchucia, potreby, brania ich
 do wojzka nie dalo sa widziec generaln
 ne jrnagnienie oglzdanie ich w sheren
 gach rycerskich, jrn dyskusji niniecy

swego projektu od tych samych uderzow
bronie sie niepodobna. -

Narodowosc Polakow jest tak droga,
lyle ich ofiar kosztowala - iz brokli,
wośc aby skazy od rodu żydowskiego nie,
ponieważ żywo sie wiecej odrywa: - Na
wyklym przez ofiary życia i marzta,
poker rany i cierpienia dostugiwac sie
slozni i naszkylow krajowych ludno
jest pogodnie sie z wyobrazeniem, aby
se wszystkie naszkylow nasturzy danielic
narod oby, i tak daleko iefiera bzdacy
od upowolnioney cywilizacji, iz wsey
samey ustawi klóra mu nadaie wstuzat.
kie wspolne naszkylow z Polakami. -

Trudno bylo uni knze wskazania pon
sreby slawiana dla nich Szpitalow,
aby sie z naszkylow choroby leczyli. -

Jeżeli Filozofia, uderzenie takowe nie
ukna ma skutku, usprawiedliwi go ma,
scime ka demu ludowi przekonanie, o cen
nie własney narodowosci, a klórey traci
godnosci w sobie potacy wiecej maia, po
wodow od czasu, iak uwiezbniona, kosztala
naszkylow w Senacie krwi panuicyey.
Klowize o samych zasadach projektu,
poki se uknanemi nie rozlane, mógłbym
sie uwolnic od mowienia o szczegolnych
rozporzadzeniach, klórey naszkylowowanie
rozszkylowac lub sciesnienie od przyzicia
lychne zasad kalera.

Trzy aloli wspomna, klórey mnie szczegoln
niey uderzaly.

Wz Projekt niniejszy przypuszczaige
do urzywania praw cywilnych żydow, i
ie wie czy nie ich podleglymi Szodom
uwiecznyim - jmkie sie co do rozwodow

Dostregam wyłączenia przecisnego
prowadzonej koadunkie prawa cywilne-
go. - Art. 46. opiewa: „iż wszystkie
sprawy dotyczące się nieważności ślubów
matrimoniu, rozwodów i. t. d. należą
pod względem cywilnym do Trybu-
nałów królewskich.”

Art. 46. następnego, iż w tych
wypadkach nie będą udawane
do Sądów Cywilnych, jeśli sprawy
swoicy nie przedstawia Rabinowi,
który iż najpród pogodzić starać
się będzie, a następnie jeśli obrząd-
ki Religijne dokwalają rozwodu, na-
świadczeni wyda które przez Dy-
rekcyę pośredniczą i Generalną spra-
wane będą winno.

Art. 47. brzmi: „iż podania nieopra-
wione w sakowe zaświadczania
przez Sąd odrażone będą” - a na-
koniec Art. 48. opiewa: - że gdy
podług przepisanych formalności
sprawa przyjęta będzie, i rozwód
przez Sąd Cywilny nadecydowany;
iistake co do rozwodu Duchownego,
Dyrekcya Generalna osobelnie
stanowie ma po wystuchaniu w
wniosków Prokuratora królewskiego.

W sakowych rozporządzeniach nie-
które jest istotnie wyłączenie rozwodów
z pod prawa i Trybunałów Cywilnych
i działanie Sądów staje się próżna for-
malnością taka, która nie innego było
ko daremna, kolliżya oprowadzając Dy-
rekcyę Generalną stawia w powadze Sąd
wyższy nad Trybunały królewskie.

Trybunały Gwilne nie mogą przejąć
Sprawy bez zawiadzenia Dyrekcji, cho-
ciażby więc prawo Gwilne dokonywało,
rozvodu gdy duchowne niedokwala, sprawa
na sądrobną być nie może. - Gdy sądy
rozwiada matreniowa - iestote osłabienie
decyzji Dyrekcya - może więc według
praw Duchownych przesądzić wyrok
Gwilny, a tak prawem prawa Gwil-
ne rozstrząca co do rozwodów względem
Żydów bez mocy - gdyż o tyle tylko mo-
ga, o ile prawa duchowne Żydom do-
konalają. - Porządek porządek to ob-
ta rozciągnięci praw cywilnych, i iest
wyłączeniem dla Żydów od powszechnej
reguly pod klórą wszyscy mieszkańcy
podpadają. -

2° Co do Rolnictwa.

Chociaż środek przez projekt
podany w Tyt. IX aby każda gmi-
na wśród siebie iedną głowę, co lat
7. do poświęcenia się rolnictwu,
i opalmyta iż wprostrebny nakład
gospodarowi iest Arcy bawiennym
a przepisany w Artykule 152, 154,
155, 156 nadać się redykcja na skut-
czność tego rozporządzenia.

Art. 153. wotowach - "gminie następ-
cy tego Izraelity będą nakawpnie ulegać
obowiązkowi przysięcia i zatrudnienia
się dalszego profesyja rolniczej - odan-
ie mi się niepokrytecznym rolnictwu, i
nieprawidłowym względem następstw
Izraelity rolnika.

Wzrost trudno przewidzieć wypadki

wrodzynie, które odeymnia, rozjedna
 sposobność do prawy, filtry, i t. d. i t. d.
 nagradzają, umysłowemi zdolnościami
 między podobstwem Izraelity Rolnika
 mogą się znaleźć tacy es. i t. d. i t. d.
 o karze, talent do kunszta przemysł
 sta na co by miał przemysł bracie,
 a nie myskiwai' rolnictwo. Przyjdym
 dla poświęcających się najpożytejszy
 nieystrachu zatrudnieniu, na co by miały
 być, tamknieśe wrota do lepszego
 była. — Przywiązai' cały rząd do i.
 Dnej profesji na wieki, jest rodka
 dem niewoli, a do niewoli nikt się
 chętnie niegarnie. —

Myślę więc iż w celu pogodzenia w
 wszelkich względów możeby o karze
 się dogodniey w drugiey lub trzeciey
 generacji. Tym dom rolnikom dać przed
 innemi pierwszeństwo do korzyści
 opolekanych uwolnić se osady roln
 nicke od podatkow i rekruka na lat 50.
 w trzeciey generacji pozwolić im grun
 ta syndakawac, lecz swiego wykna
 nia rodakom.

Lecz najważniejszym jest dostrzeżenie
 niem przedłużenie Tym dom wolności
 srynkowania trunkow po woiach
 i miastach do wyzicia tych, którzy
 na to konsensa od Prada otrzymali.
 Odcicie Tym dom trunkow uwagam
 ia nie traiden w środkow, lecz na
 glowna, i przynajmniej nasada woyff.
 kich projektow mających na cel refor
 me Tym dom ze względem na powstrzeżenie

Dobro Kraui,

Poprzednie iey wykonanie będzie praw.
Dziwnem przyglądaniem Żydów do jmej
stałej reformy bez uprzedzenia tej
krawady, ani reformie Żydów skalku,
ani stałej reformy krajowi, a szczególnie
najpoczytniejszej Klasie Włoszan
pomysłności wroży: niemocna.

Wszystkie kazy w kraju polskim
od tego kroku tradycyonalny = projekt
od Komisji Skarbowej w.r. 1788.
przygotowany nawiedzał synki lat
50. Ustawa edukacji Żydów w.r. 1804
przez Kay. Pana w Petersburgu
o la krajow od polski odla, stonach
wydana. Art. 34. pod surowemi ka.
trami nie tylko Żydom pro Woiach
Synkow ma brońta, lecz im mieszkać
w domach synkowych i maichonych
nie dozwolita. — W. Austrii za Jo.
sefa II synki im odizto — Den
kret króla Garkiego w Nizostwie
Warszawskim Synki im odobrat.

Przygotowani byli do tej Ustan.
wy Żydzi; właściciele się z nią mają
dobre pozicie własnego interesu
pogodaili — błogotawili wstąpienie
w wielu miejscach uprzedono
Sermin przepisany — zaczęli rolnicy
doswiadczac korzyści z gerwanych
Żydami Brunakowych z wizerk
lepsze mienie, zdrowie, ochotniejsza
pracyciągłej umyśtu przyłomności ma,
dochowanie się dobytku rolniczego, który
Żydzi w zarodku nie mieli, a teraz kam.

możność domowa, dany im kosztować
pomysłniejszy był. —

Urzędzenia następne przyniosły
znowu do niechętnych właścicieli
przywolać do swoich wiosek
dów dla uniknięcia większych
strat i niedzielnia, które Sziedzi
Szynkane czynili, a tak ^{co} ^{by} ^{by}
już było zrobilo dla oswiczenia,
dla moralności, dla dobrego bytu
własian i nikto w samej ^{ca} ^{ca} ^{ca}
ce. — Sziedzi powróceni Szynkom
nawiedzonych Szynkom podwoynem
Dzierzawem doganiają, a nabrawszy
szkodliwej ufności w swoich sposo-
bach chętnie się z nich, nieuf-
ności do ustaw krajowych między
miejscami rozwiadają.

Szynki najpierwej i najopiekuńczej
odebrać Szynkom należy; — jeżeli niegdy
aby zaradkiem nie ogłoszono wielkiej szyn-
sci ich ludności w sposobu do Szyn-
mowi za niemi — głos całego ludu
wielkiego, którego wydobycie w
staniu nędzy i syrodlenia i tak
cudnie dobrośliwie serce Szyn. Pana
obchodni — przemawia i dopomina
się, aby niedoli jego nie przetrwał
Przechodni zakres niniejszego rapo-
portu i danego mi polecenia, a
more i odpowiedzialności swoich, wskazał
wielki sposób reforma Szyn-
w pomysłnym Skalkiem ulozona
być mogła. — Nieby się zgodzić

na masady, potrzebowały się zgodzić,
na wyobrażeniu o r. 1848, bez czego trudno
na iedną krawie podstawić; w całem ob-
ięciu tworzącej się materji, to tylko
jest nierozumieniem, że Żydzi w Pol-
sce w takim stanie, w jakim się
teraz znajdują są chłostą społec-
znosci Narodowej, że niemożę się ich
pozbyci, ieden zostaje konieczny śro-
dek, jak wyżej wskazywaliśmy
ich, i w krajowców przerodzić. —

Jeżeli Żydzi do tego stopnia
prześladowani być mogą, do jakie-
go dobro kraju wymaga, a cyrkonia
i nadziei Prądu sięgają: to jest
iśrodek w najbliżym, i to jest do
rozbioru. —

Niemieccy i inni krajowcy ży-
dów, których nam głos liberalności
iako wyoi sprzedawanych u nas skub-
kow wysławia, są w tak małej liczbie
w stosunku do innych krajowców,
a klóremi się korzyści kowamyskie pro-
duktów — że podobno ote nich, mniej
i znaczące, na widoczny próżny, bierzący.
Atoli, że Żydzi chociaż reformowani,
oświeceni, i wosyflkie znamiona kra-
jowców noszący nie są iśrodek tem,
chem są inni mieszkańcy; — że nich
krawie zostaje oddzielne Religijne
dążeńie — że się sami iśrodek mają na
szlakach innego ciata na ogniwie
własnego łańcucha pro całej Europie
rozciągniętego nie są to szlakie podop-
nienia, ale są to nich Instytucji Reli-
gijnych prozryśle przekonanania ludów

i Prządów. - Prąsya wyprzedziła
 od siebie Żydów ciemnych, rabobon-
 nych i potężnych sakodliwych.
 Żeleci ci Żydzi we Francyi, Niem-
 czech i innych państwach prze-
 robili się na kraionców tych
 Państw - dla czego ta Prąsya
 otworła i przychyliła wszystkie
 cudzoziemcom niewpuszcza do siebie
 tych Niemców tych Francuzów wy-
 trania Izraelskiego, to jest Izraeli-
 tów takich, i jakim my usilujemy
 nadać prawa polityczne i obywatel-
 skie. Gdy w przypuszczeniu sako-
 wego wystąpią prawa korzyści a
 żadna obawa - zapewne Prąsya
 tak doskonale znaćca własne
 potrzeby; pokwapiła by się, rozwo-
 nie wykorzystać Probra wielkiego, lecz kiedy
 ta Prąsya robienego dobra kłórego
 dotnaie przez wypędzenie Żydów nie
 czyni ofiary dla wyobrażeń liberal-
 nych, dla czego prosta pod jednym
 berdem, maże najpewniejszy wpr
 do nasładowania a przynajmniej ska-
 rowkę posłyszowania. - dla niepewny
 nadziei przyszłego ich przekształcen-
 nia - ma się obierać z tego wszyst-
 kiego, co dotąd do ich oparowania us-
 chrono, dla czego ma wnosić iż
 przekształcenie ich na współrodaków
 jest łatwym y bliskim dziełem -

gdy przez kilka wieków niemi nie
byli, bydy niegdali - owym w swojej
Narodowości byle ludow przesławali nie,
idnie jednak tego - aby ich nieobranie
się na Kraiowcow przekrobie - jest
to iedyny środek do ich reformy
dla tych krajow które się ich pod-
bydy niemożę, lecz jest powód prze-
robniżyć na Kraiowcow mieć się na
osobności względem ich Ducha i
dążeń.

Mylnem byłoby mniemanie że tylko
same księgi Talmudów są najczystszo-
dnie źródłem do przekształcenia się
Żydzi i Białoch Talmudów są rabo-
bonnemi, ciemnymi, próżniakami,
handlarzami, wędlarzami, ugotowani
dalenie unikają własnej pracy, żyć
ciężko, i przebiegłością, osłabianiem
problemy życia i wygody opóźniać.
Lecz Żydzi i praw Mojżesza są Żyda-
mi, spraw Mojżesza są uparte i
nieprzełamane w swojej narodowo-
ści. Żydzi przed ogłoszeniem prawa
Mojżesza praw Bożych zwyciężan-
ni i zabierani w niewolę przez Posa-
sów i Egypczyan; i mieniali swoje na-
rodowość, brali wyznania, i przypomina-
li obyczajów Egipskich. - Lecz gdy
się tłum tego prawodawcy dowiedzieli
że są narodem wybranym, że przyniesie
i Bogiem nawarte, zapewniła im rozmac-
nienie się jak mięso w morzu i poro-
wanie nad Egiptem wszystkie klęski i
okrucieństwa nieślasy ich znamion
które są dziś palcem najwyższego bydy

wyrzeleni, i nad wszelką moc ludzką
i siłami.

Prawa pisane dla Palestyny
dla ludu niedzielnego i rabobornego
slabego na opór silnym Sycjan-
dom, i wystawionego es chwila na
kabrata inienia i rodu - maia,
wsobie cala mzdrosi Filozofii;
cala gtebokose polityki niegdys
porzeczney dla Tydow, dnie ps ich
rozprostreniu nieskreślney dla nich
i dla ludow, ktore im przyizly, dya-
nia, albowiem sprawa narodowosci
sprawa religijna tak, ze podobno
odokulic te dwie rzeczy od siebie
niepodobna.

Jed sie postreczly sprzeciwnym
mniemaniu Rady i ludy ktore ich
z liberalna choynoscia przyizly. -

We Francji sciśniono im użycwanie
praw Obywatelskich. Niemiecy pri-
sartie nactynai, gwracac uwage swo-
ich Radow na ubytnia, ich nad sperke-
niem sie Tydow oboiznosci. - Miasta
Aryyalgetkie odcymnia im prawo obywa-
telskie - Poloka namiesz kata od Ty-
dow najnieoswiecenijszych, najrabobor-
nijszych i najskodliwjszych - Tygota
Tydow takich jakich nigdzie niecier-
piano i niecierpią z własnego swego
i oddzielnego od innych Narodow polowa-
nia - ma powody gteboko rozwaraci
nad krotkiem kłóty ma wlym przed-
miocie przed sie wyciągi. - Ludnosci wniej
Tydow jest 1/4 czescia ludnosci ogolney
a nasenne wiecej niz polowa ludnosci
udolney mierze sie z nimi, i wopit

ubiegac w kazdym nawodzie, do kła-
nego tylko przynależem będa.
Masa albowiem wloscian na-
szych jest iestota, dzusia, martwa, cia-
ła politycznego i wtem do stania. Wy-
dzi ię powiekszej dzusi przez interes
osobisty abrymnia. Nigdzie Żydzi nie
opanowali tak rozlegle handlu i gwe-
nysta Narodowego iak w polsce, ni-
gdzie nie ogarneli tak wyjątkowo wy-
skich kanalon bogactw krajowych
nigdzie nie sa tak mocnymi przez
zwizki, przez nawykniencia przez
prze kupstwa, niebezpieczeństwo
więc dla Polki od Żydow jest większe,
akalem urządzenia ich w Polsce
więcej mieć winny osobistosci. Nadzie-
ia przez kształcenia więcej przez pomofi-
i miary szafurek, korzyści spodzie-
anych więcej oszczędności w samym
więc nasładowaniu obcych wzorów nie-
powinna ię odstępować baczności i
pamięci na swoje położenie na
słownki Żydow i Książkami, na ich
przebiegłość, zgota na ich wady i man-
kely, na prozylki i szkodę na niepe-
wne nadziei i niebezpieczeństwo niedo-
brane, nie nie powinna udawać na kraj,
na wnioski - czy nie dla wyobrażeń,
dla mniemań tak dzieso ludzkich
aby wiadomością niemi odrodzić przez
narodowiemi Żydow chybiwszy wstród-
kach miary, a niedokładnością ich spoj-
łosczenia nie wyślawila ię na smutne

niebesprzeczenstwo bydz od nich
z rydzona.

To jest udanie wspanialych slych ktory
o tydach bez uprzedzenia pisali,
a teraz rada, aby urzadzzenie tydzon
prowadzie razem zacywilizowa-
niem wloscian, aby pierwszym
niezad wyprzedzie drugich w otrzy-
maniu korzyści społecznych aby
im odige wszelki występ samu-
izacy cywilizacya ludu wiejskiego,
a w ten czas gdy masa oswiecen-
nia i zdolności ludu polskiego pro-
wiekszy sie, i daleko przekroczy
bedzie swoich sily przebiegłych i
przecznych Izraelitow nabiegi z wiek-
stem besprzeczenstwem bedzie mo-
zna pokrywic tydzon do zawodu u-
slug publicznych, i do uzywania praw
politycznych. Ten dluz ita wzien
kornosc lowaryszta ustawie Najis-
niejszego Pana dla Kraiow od Poln-
ski do Imperium Rosyjskiego przy-
kazanych. - Według prawidel wley
Ustawie przepisanych sa kowi do
piero tydzai porownanemi zostali
Linnemi poddanemi ktory w Uniwors-
sybetach wyuczonych slozoni doobe-
pnia. - Odlizdo im Izynki, wysta-
dzono ze wspanialych dzynnosci publi-
cznych i prywatnych; ze szkod elemen-
tarnych iazyk hebrayzki, iako przodko-
laimnie i pewny ofpu kania sposob,
zalecono im nowie Saknie polska

lub Niemiecką - niedano im oddziel-
nego Stanu lecz poddano pod prawa
powszechne krajów bez żadnego wyłącze-
nia i stały bezpośrednio, władzą reg-
dowych.

W Królestwie Warszawskim którego
Rząd o arbitralne wyobrażenia posiadaci
niemniej dążyło ich reformę, od traktowa-
nia im swobodę, strymano ich w
prawie prawa obywatelskich, w
miarę postępu ich cywilizacji udzie-
lano przywilejów, a nastawiano się
politycznymi Urządzeniami względem
ich Sukcesyjnym Dareniom, względem
albowiem ograniczenia względem Żydów
w tym stanie, wiekim ten rząd, należał
w Polsce rozłożyć, wydane, unakai na-
leży, iak ustawy kwarantanny,
kłosa sciiska wolności osobista kilku
lub kilku nastu ludzi dla ochronienia
od choroby całego kraju.

1788
Szeli na czasow Sejmu 1808 myśla-
no im nadać prawo obywatelstwa, praw-
no to z natury Rządu polskiego mia-
ło takiy rozciągłości, iaka im potniejszy
sze konstytucyjne nadaty.

Prawa polityczne i posiadanie Urza-
dów były wyłącznym przywilejem Szlach-
ty rodowitej - i Żydzi w składzie daw-
nego Rządu chociażby byli utrzymanemi
za obywatelów pod opieką osób i wolno-
ści posiadania własności, temi nie wie-
cej wyokinali.

Konstytucya nasza w Art. 11 o klórym
wyżej mektem wyrażona przekonać
Wolaw o dawney iz Żydów nich ducha

Do równości do praw politycznych
równa i Chryścjanami nie uważa.

Wobecnym Straznic materiały żydów
iako stosunek, maieca iulepszeniem
losu Włocian rozbierana i osobata w
Komisyji Włocianiskiej i wszelkie
na każda stronę baczności - jstien
wodnieryd iey ciagle wzgląd na do-
bro kraj bez uprzedzenia jsteciu
żydom.

Los Włocian los rodaków ucisnie-
nych a najprzystębniejszych kraio-
wi udawał sie być godnym pierwsze-
go względu - nad uwzględnienie
rodu obcego, uiskarżcego i szkodliwe-
go. - Wład reformie żydów godzace
wielkie względy względo na kasade
usuniecie wielkiego prześladowania
na skatowke, dobro kraj i jrolaków
na środku przemienienia żydów
w krajowców to będzie dla nich u-
dzielenie im korzyści społecznych
w miarę postępu ich cywilizacji, i
zwiększenia się własnej narodowości, na-
rekoymia cierpliwosci. - Kas albowiem
rozporządzeniem ludzkiem nieulega
i na kres do udrziatania skutku jsteciu
by jsteciu koniecznie musi. -

Sadoko jsteciu tego, iż plan reformy
żydów krajowcami żydami ulo-
żony ani w jsteciu wiadomy ani ratem
wykonany być winien. - Jsteciu
wolne i jsteciu zamiary jsteciu
doprowadzić mogą do namierzonego celu.
Każdy inny sposob będzie ostrażen

niem żydów, aby się przecin jego sku-
teczności uibraili - potrafiliby oni ty
kardego rozporządzenia użyć tego wysp.
kiego co będzie dla ich korzyści prze-
jętane. - uchylić się i oszukać to
wszystko co by wymagało ofiar z ich
strony dla uspokojenia ogółu ludu
polskiego.

Mamy proz tegoż pism kilka seria.
Słych rodaków, którzy będą z wasich
słuszków skądowych, bądź proz
czarst. dla krajni rychliwosci, utwardzi
żydów, badali ich dzieje, i nad reforme
ich rozmyślali: wszystkież zdania godne
są na środki ich reformy następnice
które nich mi wolno będzie podać
jako wyciąg z ich uwag i korzyści
nich odrywania od nich. -

1° Do żydów co do wyznania ich Mozy-
zackowego, co do odprawiania obred-
ków, ich religii nalezy zostawić w
szelku wolność, wszelkie przeszkody
usunąć; - Duchowieństwo ich układać
w tym celu unieść kahalę jako prze-
stawiające sobie władze cywilne a pro-
stanowionych na ich miejsce Rabinów
podać bez pośrednie pod dozór i straż
Komisyi oświecenia. -

2° We wszystkich stosunkach
cywilnych, uważać żydów jako in-
nych mieszkańców kraju; nie dotyka-
ć im żadnych wyłączeń od praw obywatel-
nych Ustaw Administracyjnych Ogdo-
nych - dając namże i w środku im do-
znanie że nie są i być nie mogą od-
dzielnym Narodem - i że tylko jako Polacy

Do uczenia dobrodziejstwa kon-
 stytucyjnych przywróceniem bydomo-
 3° Wielu przygotowania ich do uży-
 wania korzyści społecznych, na-
 sę ich umoralizowaniem oświeceniem
 do tego następujące prawidła na-
 chowac należy. —

a) zakazać im ich odróżniania, czego od
 Polaków ubioru i wszelkich powie-
 chowych znaków. —

b) zakazać im używania, który nie jest
 ich właściwym, do wszelkich sym-
 publicznych, i prywatnych korre-
 spondencyj, także używania języka
 polskiego, Biblia i wreszcie
 ich Dyeta Religijne za potrzebne
 do naboreństwa obywateli lub oświe-
 cenia wznane przez Tomacze polsk-
 4° — Synowadzenie Ducei w języku
 Hebrajskim piśmiennym za bronie pod
 karą wypędzenia z kraju. —

c) zachęcić ich do oddania dzieci do
 Szkoł elementarnych polskich i
 następnie do Liceów, gdzieby i do nau-
 czenia polskich przywykli; i od nau-
 cycieli Polaków obowiązków towarzy-
 skich uwzględnić wszelkich odrębnych
 Instytutów oświecenia nie tylko nie
 zakładać, naucycelem nie ustanawiać,
 surowo zabronić. — Naucycelemami
 albowiem właściwymi Religii sta dzieci
 są, własne rodzice, a wykonawcami
 Obiadków Rabinów. Szkoła dla Ra-
 binów, może być jedna na cały kraj
 w Warszawie pod okiem Komisji o-
 5° swiecenia. —

4to uporządkowanie ich co
do Handlu, Kunsztów y prae-
myślu, Polnictwa, przez oddziel-
ne postempne urzędzenia Polni-
cyne, stosując się do środków
Artybaniennych w Drojckie, do
Dyskussji przechodzącym wypra-
sionych, y prowadząc nie teraz
ich nigdy w oddzielne korporac-
yje, lecz zawsze mieszając do fer-
chów y zgromadzeń Krajowych.

5to Wolność skynkowania Wodki,
y palenia Lat 50. xawiesic
wszystkie podatki odrebne na
dydow xnieśc, y pod wszystkie
obowiazki Krajowcom wspólnie por-
ciagnąć.

6to Konieczność Serarniejsza Gener-
racye dydow uważać można za
Straconą dla społecności Krajowej,
więc dla przyszłej tym którzy za-
czną od lat 6^{ciu} uczyć skerać do
szkol Elementarnych nieprzer-
wanie w Matkach w Lyciach ewiary
się będą, y w Akademij stopnie
swyrcayne sst otrzymać, którzy
dadzą dowody w umiętności do-
skonalę, mowienia y pisania
po polsku, xawiażerzenie od szkol

odniosły, nie skazanej moralności
 i niepodjętą przez Narodowców
 dozwolę kłopotów Władz
 i ziemskich, i urywają praw por
 liżanych i Obywatelskich, są
 ze względu na Statykt 11.
 konstytucyj.

Coż może więcej kraj dla obcego
 Narodu uczynić, jak doświadczyć
 i skutek wszelkich usiłowań
 i iżerzeń poddać i powierzyć jego
 własnej woli. Wszelkich tych
 przeszkód to jedno dyktando wyzyskać
 mogą, chcemy urywać Konstytucyj
 i innych dobrodziejstw wspól
 nie i Polakami, rozstanie ich
 wespół z Bracią - o to są sposoby
 nieprawdopodobnej wprawy wierze, które
 nam uświadzić, wszelkie do tego
 celu drogi - Rozstanie jest wzglę
 dem Narodu Polskiego obciemi
 wianą jest wina, że sprawa i
 sprawy kraju Polskiego na
 obcych Was uważać będą.
 Pelnagi moje, jeżeli trafiły do
 przełożonego Namiestnika i
 Państwa Stanu, rozumiem, że ten
 przedmiot podda iżerze pod rozwa
 żenie Deputacji, która albo więcej
 dostrzeżeń uczynić może, lub moich

myślność o kacie. Wszak warney
Paxery, od której pomysłność
kraj, lub niebezpieczeństwo jego ka-
tery, bezpieczny dla sumienia y
prawdy byda od drugich przez
kolanym niż dotychczasym. —

Beilage zum Allgem. Lexikon N° 298 1825

Staatsliche Noten über die Juden

unter Salomo und David in einem goldenen Blüthen
 zählte die Anzahl: d. Juden 4 Millionen nun 5,200,000

Bayern	53,400	in den östreichischen Staaten	453,545
Sachsen	1,300	im königl. Preussen	137,900
Hannover	6,100	in Preussen	426,908
Württemberg	9,668	im Königreich Polen	232,000
Baden	16,930	in Großbritannien	12,000
Sachsen-Altenburg	5,176	Frankreich	60,000
Sachsen-Weimar	14,982	den Niederlanden	80,000
Den übrigen deut- schen Bundesstaaten	18,248	Amsterdam	20,100
Frankfurt	5,200	Schweden	430
Lübeck	400	Dänemark	6,000
Hamburg	8,000	der Schweiz	1,970
		den italienischen Staaten	36,900
		auf den jonischen Inseln	7,000
		in Venedig	7,300
		der Europäischen Türkei	321,000
		Asien davon allein in der asiatischen Teil bei 300,000	738,000
		Afrika davon allein in Marokko und Meer 300	504,000
		Amerika	5,700
		Australien	50
			3,166,603

in Spanien und Portugal werden sie früher geduldet, jetzt findet man
 dort keine mehr. In Norwegen existierte nie ein Jude. Schweden hat
 seit in neueren Zeiten diesen aufgenommen. In den östreichischen
 Staaten genießen sie in manchen Provinzen mehr als anderswo we-
 nig Rechte. Im britischen Reich haben sie sich nie wohl befunden
 und sie gleich die Rechte der Glaubensgenossen das nicht hersehenden
 Kirchen besitzen. Im russischen Reich sind sie geduldet, stehen
 aber unter einer strengen Kontrolle. In sämtlichen deutschen
 Bundesstaaten, in Frankreich, in den Niederlanden, so wie im
 preussischen Staates, genießen sie die Rechte der Staatsbürger
 werden aber nicht zu Staatsämtern gelassen.

Uebersicht

Uebersicht der Verhandlungen des Provincial Landtags
 des Markgrafenlandes und des Markgrafenlandes Niederlausitz
 am 1ten im Jahre 1824 gehaltenen Landtage und
 des von 1. Maj. dem Könige erlassenen Landtags Abschieds
 Charles Ferdinands Palatin folgendes mit. R. & C.
 Die Besatzung über die kaiserlichen Besatzungen des Landes
 sollen von dem Staatsministerium beauftragt werden. Die
 schließung hier besonders vor: Schließung des Judentums
 für die Kinder sollen die christlichen Schulen besuchen, insofern
 unter Aufsicht gestellten Lehrern ihrem Religionslehre
 erreicht erhalten und Erfüllung des zehnjährigen Militärs
 pflicht; die Erlaubnis, Handel zu treiben soll nur bei
 dem Vermögenstande, zutun. Aber die Handlung
 eing, dass die Handlung andentlich ist, dass
 ist nicht werden; alles Schachet und Handel
 soll untersagt werden; die Verbesserung des Judentums
 in einigen Theilen des Reiches schien den Ständen
 beiden Blick. Uebersicht aus dem Proben: Das Provincial Landtag
 im Markgrafenlande u. fürstenthum Rügen und der
 des Landtags Abschieds d. Königs.

Die Beschlüsse zur Fortsetzung des kaiserlichen Besatzungen
 des Landes sollen bei dem dem Staatsministerium aufgegebenen
 Befehlungen beachtet werden. Die Stände gehen hierbei besonders
 folgende Gutachten: Eine strenge Untersuchung anzuordnen, in wie
 die jetzigen jüdischen Glaubensregeln das Bürgerrecht gesetzlich
 erwarben hätten; strenge Erfüllung des Militärs. Verpflichtung
 lertwillige Erläuterungen, nicht in deutscher Sprache abgefasst
 als unzulässig anzuweisen, Ausschluss von akademischen Lehrern
 christlichen Schulen und Gemeinden, Aemtern, und von allen öffent-
 lichen Bedienstungen und ~~Staatämtern~~ Staatsämtern; die
 Etablissements auf dem platten Lande sollen von der Zustimmung
 der Ortsobrigkeit abhängen; Ausschließung von der Erwerb-
 der Rittergüter mit Personalsrecht; von den Lehnen eines ein-
 bezogenen Jersichten solle nur einem der Handel im Detail ge-
 werden; der Handel soll auf Vieh und Wolle beschränkt
 werden; Erwerb von Christen und Juden seien besonders nur den
 sie erlauben, wenn die Kinder im Christenthum erzogen werden; fremde
 Juden müßten nur Erwerb des Staatsbürgerrechts 10000 Thlr. Vermögen
 und 2000 Thlr. nur Erwerb eines Grundstückes aufweisen, der Schulunterricht
 solle in deutscher Sprache abgehalten werden.

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.